

Rombo: Bible for Acts

Formatted for Translators

©2022 Wycliffe Associates

Released under a Creative Commons Attribution-ShareAlike 4.0 International License.

Bible Text: The English Unlocked Literal Bible (ULB)

©2017 Wycliffe Associates

Available at <https://bibleineverylanguage.org/translations>

The English Unlocked Literal Bible is based on the unfoldingWord® Literal Text, CC BY-SA 4.0. The original work of the unfoldingWord® Literal Text is available at <https://unfoldingword.bible/ult/>.

The ULB is licensed under the Creative Commons Attribution-ShareAlike 4.0 International License.

Notes: English ULB Translation Notes

©2017 Wycliffe Associates

Available at <https://bibleineverylanguage.org/translations>

The English ULB Translation Notes is based on the unfoldingWord translationNotes, under CC BY-SA 4.0. The original unfoldingWord work is available at <https://unfoldingword.bible/utn>.

The ULB Notes is licensed under the Creative Commons Attribution-ShareAlike 4.0 International License.

To view a copy of the CC BY-SA 4.0 license visit <http://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/>

Below is a human-readable summary of (and not a substitute for) the license.

You are free to:

Share — copy and redistribute the material in any medium or format. Adapt — remix, transform, and build upon the material for any purpose, even commercially.

The licensor cannot revoke these freedoms as long as you follow the license terms.

Under the following conditions:

Attribution — You must attribute the work as follows: "Original work available at <https://BibleInEveryLanguage.org>."

Attribution statements in derivative works should not in any way suggest that we endorse you or your use of this work.

ShareAlike — If you remix, transform, or build upon the material, you must distribute your contributions under the same license as the original. No additional restrictions — You may not apply legal terms or technological measures that legally restrict others from doing anything the license permits.

Notices:

You do not have to comply with the license for elements of the material in the public domain or where your use is permitted by an applicable exception or limitation.

No warranties are given. The license may not give you all of the permissions necessary for your intended use. For example, other rights such as publicity, privacy, or moral rights may limit how you use the material.

Acts

1

¹Kitabu cha kasha ngilekiandika Theofilo, ngiamba yoose yo yesu aleanza ifanya na ifundisha, ²mpaka mfiri ambao vee aleambilwa dooka. Yohai ifekeri baada yefuna amri ihidya Roho mtakatifu kwa mitume voolekola avashakwa. ³Baada ya mateso yakwe vee nelelolwa kwamwao ekeri hai pia na fidhibitisho fiingi vikashuhudia. Kwa mfiri arobaini elejidhihirisha kwamwao na nelechecha ihusu ufalme wa Ruva. ⁴Evekeri kalolana pamoja navo nevevaamuru vataondoke yerusalemu, lakini vaveeche kwa ajili ya ahadi ya Baba ambayo neleamba, "mleishwa ifuma kwakwa. ⁵Kwamba Yohane alebatiwa kabisa kwa mringa, lakini mubatiwa kwa Roho mtakatifu katika mfiri si chache. ⁶Na vevekeri vakakolana pamoja vakambesa, "Bwana hivi shahasho sho mda uvafundisha israeli ufalme?" ⁷Vee kavavia si sava kwamani imanya wakati au majira ambayo Baba alekusudia kwa mamlaka akwe emeni ku. ⁸Lakini muambiliya oru, wakati Roho mtakatifu esha dooka yamwani na nyahanyo mweva mashahidi vakwa koose katika yerusalemu na uyahudi woose na samaria mpaka mwisho wa nchi. ⁹Bwana yesu eemae iamba yahayo, vekeri veesakwa dooka vee kainulwa dooka ya maruhu akamshikya vatamlolye kwa meso yamwao. ¹⁰Wakati veesakwa mbinguni kwa makini eesilya, ghafla vandu vavili vakaumuka katikati yamwao verare mavazi maheewa. ¹¹Veleamba, "Enyi vandu va Galilaya niiki mwaumuka haadi musakwa mbinguni?" Yesu shu elepaa dooka mbinguni neuya kwa namna yahayo shali mlemlolya eenda mbinguni. ¹²Lo vakaulya yerusalemu ifuma mlima wa mizeituni ambao ukeri karibu na yerusalemu, mwendo wa mfiri wa sabato. ¹³Vakashika vakaenda ghorofani fo vevekaa. Nao ni Petro Yohane, Yakobo, Andrea, Filipo, Thomaso, Batholomayo, Mathayo, Yakobo, Mwana wa Alfayo, Simoni Zelote na Yuda mwana wa Yakobo. ¹⁴Voose veleungana sha mndu umu, kwa juhudi vevekeri veendelya na maombi. Pamoja na voo vevekeri fo vafele, Mariamu mama yake yesu, na vasasha vakwe. ¹⁵Katika mfiri sila petro eleumuka katikati ya ndugu sakwe, sha vandu 120, akasema, ¹⁶Ndugu ivekeri lasima maandiko yatimiswe ambapo kasha Roho mtakatifu neleamba kwa dumbu la Daudi ihusiana na Yuda, ambaye elevaelekeza vala velemla yesu. ¹⁷Kwa kfa ve nevekeri pamoja na vandu na neleambilya fungu lakwe la faida katika huduma yoo." ¹⁸(luvaha mndu shwahaha eleola eneo kwa kila aleambiliya kwa uovu wakwe na hoodo neleua esongora mndwe mmbili ukabarika na ndeo yakwe ikava wasi ikafuluka. ¹⁹Voose valeishi yerusalemu veleishwa ihusu lihali ado eneo lahalo vakalilaha kwa ligha yamwao "Akeidama" lo ni kyamba cha samu.)" ²⁰"Fo ktabu cha Zaburi ingiandike, 'veecha eneo lakwe live kame na isiruhusiwe hata umu aishi hoo na aruhusu mndu ungi eure nafasi yakwe ya uongosi. ²¹Yohoyo ni muhimu kwa hiyo umu na vasoro ambao valeambatana na aso wakati wa Bwana yesu efuma na iingliya kati ya mndu. ²²Lansia kwenye ubatiso wa Yohane mpaka mfiri ula eletwaliwa dooka lasima ave shahidi wa ufufuo pamoja na sohoso. ²³"Vakavikya mbele vasoro vavili Yusufu elehwa Barnaba, ambae pia nelelahwa Yusto na Mathia. ²⁴Vo veleitereva veamba, "Vahave, Bwana, uishi moyo wa vandu voose katika huduma kwa ado vikya wazi ungau kati ya vavili vahava ambae ulemshakwa. ²⁵Iiva nafasi katika huduma ya utume ambapo yuda aletenda uviishwa na ienda handu hakwe." ²⁶Vakakaba kura kwa ajili yamwao, na kura ikamhukya Mathia ambaye nelehesabiwa pamoja na vala mitume kumi na umu.

2

¹Ikashika ifiri wa pentekoste, voose vevekeri pamoja sehemu imu. ²Ghafla ikafumia mngurumo ifuma mbinguni sha muho ukali ukaishura mmba yoose yo vevekeri vechaamie. ³Hoodu sikafumia ndimi za moto siavane sikava dooka yamwao kila mmu amwao. ⁴Vo voose vakaishuirwa na Roho mtakatifu na vakaansa iamba kwa lugha singi, shali Roho alevajalia iamba. ⁵Luvaha kuvere wayahudu veveishi yerusalemu vemcha Ruva, ifuma kila taifa sumbai ya mbingu. ⁶Ngurumo so sikasikika, kundi la vandu likasha pamoja na vekeri na wasiwasi kwa sababu kila mndu aleishwa vecheche kwa lugha yakwe emeni. ⁷Valeduwaa na ishagaswa, vo veamba, loi vahava voose vechecha Wagalilaya fo? ⁸Niikili sohoso dwavaishwa, kikla umu kwa lugha eleoneka nayo? ⁹Waparthia na Wamedi na Kapadokia, na katika Ponto na Asia, ¹⁰katika Frigia, Pamfilia, katika misri, na sehemuya libya hata kirene, na wageni kutoka Rumi, ¹¹Wayahudi na wongofu, Wakrete na waarabu, duvaishwe vechecha kwa lugha za modu ihusu kasi sa uweso wa Ruva. ¹²Voose vevekeri veduwaa na itatanishwa; veviana vo kwa vo, "Yahai ire maana yoiki?" ¹³Lakini vengi velelihako veamba, "Vahava veishiirwa na wariuhia." ¹⁴Lakini Petro kaumuka pamoja na vala kumi na umu, kepasa sauti kavavia, "Wandu wa Yudea na voose mweisho ha yerusalemu, lahali lamanike kwamba ni huchanyeni kwa makini machecha akwa. ¹⁵Vandu vahava vanangwe shali mwaamba ku, sababu saa sahasi ni shuru saa isadu. ¹⁶Lakini lihali livekeri liambe ihidya kwa nabii yoeli. ¹⁷Iva katika mfiri sa mwisho, Ruva akaamba, ngefulwa Roho wakwa kwa vandu voose. vana vawmani na vafu vawmani vefuna unabii, vijana vawmani velolya maono na vameku vawmani veloswa ndoto. ¹⁸Vile vile dooka vatumishi vakwa na vatumishi vyakwa katika mfiri so, ngefulwa Roho wakwa, navo vetabiri. ¹⁹Ngerora maajabu dooka ruveni na ishara sumbai urukeni, samu, moto, na mafusho ya musu. ²⁰Na mu webadilishwa iva mlema na mweri iva samu, kaabla itesha mfiri makuu na ya ajabu ya Bwana. ²¹Yeva ya kwamba kila umu elelilahia rina la Bwana neokoka. ²²Vandu va Israeli ishweni machecha ya yesu wa Nazareti, mwanadamu aliyesibitishwa na Ruva ihidia ve katikati yamwani shali nyahanyo mmeni mwiishii. ²³Kwa sababu ya mpango ulekusudiwa tangu kiwooka, na maarifa ya Ruva, alefunwa na nyahanyo, kwa maoko ya vandu vahalifu, mlemsulubisha na imbwa, ²⁴ambaye Ruva elemumusa akafuna uchungu wa ifu kwakwe kwa sababu haiwezekani kwakwe imiliki na asho ku. ²⁵Ado Daudi akaamba ihusu vee, 'ngilemloliya Bwana daima mbele ya kyama chakwa vee nikeri koko chakwa cha kloo ado basi ngeserwa ku. ²⁶Kwa ado moyo wakwa uvekeri na furaha na

ulumi wakwa ulefurahishwa pia mmbili wakwa weishi katika ujasiri.²⁷ Wecha nafsi yakwe iende kusimu ku, wala weruhusu mtakatifu wafo alolye uovu ku.²⁸ Vahave vadhihirisha kwakwa shia sa usima wengifanya ngiishwe furaha mbele ya kyamu chafu.²⁹ Ndugu, ngiidime ichecha kwamani kwa ujasiri ihusu ndiamudu Daudi, ve nelefa na karikwa, na kaburi lakwe likeri naaso hata luni.³⁰ Ado nevekeri nabii na neveishi kwa Ruva neleakana kwa iapusa kwakwe, kwamba nevikya umu katika uzao wakwe kwenye kdengu cha enzi.³¹ Alelolya lahali mapema na akaamba ihusu ufufuo wa kristu wala alechehwa kusimu ku, wala mmbili wakwe ulebwa ku.³² Yesu shu-Ruva alemfufua ambaye sohoso voose ni mashahidi.³³ Kwa ado, ekeriaumuswa katika koko cha kloo cha Ruva, na ekeri aambilya ahadi ya Roho mtakatifu ifuma kwa baba, ve alelesa ahadi i ambaye nyohonyo mwailolya na iishwaa.³⁴ Daudi alepaa mbinguni ienda elepaa mbinguni ku, lakini aleamba Bwana wakwa,³⁵ Chamyako koko chakwa cha kloo mpa ngifanye adui vafo iihova kwa ajili ya machende yafo.³⁶ Kwa ado mmba voose ya Israeli na imanye kwa hakika kwamba Ruva nelemfanya vee iva bwana na kristo yesu shuu ambaye mlemsulubisha.³⁷ Luvaha veleishwa ado, vakatosha katika mioyo yamwao, vakambilia Petro na mitume vengi ndugu dukafanyaa?³⁸ Na Petro akavavia, "Tubuni na mbatiswe kila umu wamwani katika rina la yesu kristu kwa ajili ya msamaha wa sambu samwani na mweambilya zawadi ya roho mtakatifu.³⁹ Kwani kwamwani ni ahadi na kwa vana wamwani na kwa vala voose vekeri kwasha, vandu veengi kwa kadiri Bwana Ruva wamodu evalaha.⁴⁰ Kwa machecha meengi aleshuhudia na ivasihi aleamba, "jiokoeni mfume katika kizazi ki kiovu".⁴¹ Lo veleyaambilya machecha yakwe na vakabatiswa hoodo vakaengereka katika mfiri so sha nafsi elfu isadu.⁴² Vakaendelya katika mafundisho ya mitume na ushirikiano katika imenya mkate na katika maombi.⁴³ Uhova ukasha kila dooka ya nafsi na maajabu meengi na ishara sikafanyika ihidya mitume.⁴⁴ Voose veleamini vevekeri pamoja na iva na findo vya mwao kwa pamoja.⁴⁵ na velekumba findo na miliki samwao na lavana kwa voose ilingana na hitaji la kila umu.⁴⁶ Ado mfiri baada ya mfiri veleendelya vekeri na lengo limu katika hekalu, na valemega mkate kwenye kaya na veleshiriki kyao kwa furaha na unyenyekevu wa moyo;⁴⁷ Valemisifu Ruva na vekeri na kibali na vandu voose. Bwana nelevaengera mfiri kwa mfiri ambao vevekolwa.

3

¹Luvaha petro na Yohane vevekeri veelekya katika hekalu wakati wa maombi, saa tisa.² Mndu fulani kiwete tangu ioneka nevekeri lirwa kila mfiri na nevekeri nelalwa katika mlango wa hekalu welahwa mzuri ili adime iitereva sadaka ifuma kwa vandu veelekea hekaluni.³ Kavalolya Petro na yohane vekaribia iingia hekaluni akaitereva sadaka.⁴ Petro, akamkasia meso pamoja na yohane, akaamba, "dusakwe sohoso."⁵ Kiwete akavasakwa, atasamia iambilya kndo fulani ifuma kwamwao.⁶ Lakini Petro akaamba, "besa na dhahabu nahani ngiire ku, lakini kila ngire ngikifuna kwa rina la yesu kristo wa Nazareti, chambuka."⁷ Petro akamwira kwa koko chakwa cha kloo na akamwamsa dooka, mara moja machende yakwe na fifundo vya mafuha yakwe vikakolia oru.⁸ Akatoola dooka, mndu kiwete akaumuka na ikaansa ichambuka akaingia hekaluni pamoja na petro na yohane echambukaetoola na imsifu Ruva.⁹ Vandu voose vakamlolya echambuka na emsifu Ruva.¹⁰ vakatambua kwamba nevekeri ni mndu ula ambaye nevekeri nechaamya neitereva sadaka kwenye mlaqngo mzuri wa hekalu vakaishwa na mshangao na iistaajabu kwa sababu ya kila kilefumya kwakwe.¹¹ namna shali elevashikilia petro na yohane, vandu voose kwa pamoja vakadishilia kwenye ukumbi welahwa wa suleman veshangaa sana.¹² Petro kalolya lahali vee kavajibu vandu, "Nyo vandu va Israeli niiki mshangaa? Niiki muelekesa meso yamweni, kama kwamba dwafanya shuhashu, achambuke kwa oru wamodu dumeni au uchaji wamodu."¹³ Ruva wa Ibrahimu na wa Isaka na wa Yakobo, Ruva wa baba wamodu amtukusa mtumishi wakwe yesu. Shwashi nive ambaye nyohonyo mlemkabidhi na imlyaa mbele ya kyamu cha Pilato, japo ve elekola ameamua imlekela huru.¹⁴ Mlemlyaa mtakatifu na msa ere haki na badala yakwe mkakunda muuaji alekelwe huru.¹⁵ Nyo mlembwa mfalme wa uzima ambae Ruva nalemfufua ifuma kwa vafu- sohoso ni mashahidi va lahali.¹⁶ Luvaha kwa imani katika rina lakwe, mndu shu ambaye mumwoni na immanya, nelefanywa iva na nguvu. Imani ambayo ihidya kwa yesu yamniinga vee afya yahai kamilifu, mbele yamwani nyohonyo voose.¹⁷ Luhava, ndugu, ngiishi kwamba mletenda katika utiiri na kdo velefanya viongosi wamwani.¹⁸ Lakini mambo ambayo Ruva alevavia mapema kwa madumbu ya manabii voose, kwamba kristu shuu nesheteseka, luvaha ameyatimiza.¹⁹ Kwa ado, tubuni na mhunduke ili kwamba sambu samwani siidime ifunwa kabisa kusudi sishe nyakati se burudika ifumana na ukeri fo wa Bwana;²⁰ Na kwamba adime imduma kristo ambaye alemeteuliwa kwa ajili ya modu, yesu.²¹ Vee nive ambaye lasima mbingu simwambilie mpaka wakati werejeshwa kwa vindo vyoose ambavyo Ruva alesungumsia lo kasha kwa madumbu ya manabii watakatifu.²² Hakika Musa neleamba, 'Bwana Ruva neamsa nabii sha nahani ifuma kwa ndugu samwani. Mwemhuchanya kila kndo ambacho nevia nyohonyo.²³ Yefumya kwamba kila mndu ambaye etehuchanya kwa nabii shohosho neangamiswa kabisa afume kati ya vandu.²⁴ Ndiyo, na manabii voose ifuma Samweli na vala velefaa baada yakwe, velechecha vetengasa mfiri sahasi.²⁵ Nyo ni vana va manabii na va agano ambalo Ruva alefanya pamoja na mababu, shali eleamba kwa Abrahamu, 'katika mbeu yafo familia soose za urukeni sebatiswa'.²⁶ Baada ya Ruva imumusa mtumishi wakwe nalemduma kwamwani kwansa ili avabariki nyohonyo kwa ihunduka ifuma katika uovu wamwani.

4

¹Wakati petro na yohane vekeri vechecha na vandu, makuhani na mlinzi wa hekalu na masadukayo waliwaendea.
²Vekeri veudhika sana kwa sababu petro na yohane vekeri vefundisha vandu ihusu yesu na itangasa dooka ya ifufuka kwakwe kwa vafu.³ Verevara na ivavikia geresani hadi shuru kwani tayari ivekeri kashiini.⁴ Lakini vandu veengi velekola

veishwa ujumbe veleamini na idadi ya vasoro veleamini na idadi ya vasoro veleamini velekadiriwa iva elfu tanu.⁵Hata ikashika shuru mfiri yo elefata, kwamba vakuu va mwao, wameku na vaandishi, kwa pamoja velekusanyika yerusalemu.⁶Anasi kuhani mkuu nevekerifo na kayafa, na yohane, na Iskanda na voose vevekeri ni ndugu va kuhani mkuu.⁷valekolya vavavikya petro na yohane katikati yamwao, vakavavesa "kwa uweso shouki au kwa rina loikomwafanya lahali?"⁸Kisha, petro ekeri eishwe roho mtakatifu akavavia, "Nyohonyo vakuu va vandu, na vameku, ⁹kola sohoso mfiri wa luni duhojiwa ihusu, tendo jema lilefanywa kwa mndu shuu elwae - kwa namna yoiki mndu shuu elefanywa msa?"¹⁰Telimanike lohola kwamwani na kwa vandu voose katika israeli, kwamba kwa rina la yesu kristo wa Nazareti, ambaye mlesulubisha ambaye Ruva alemfufuya ifuma kwa vafu, ni kwa shia yakwe kwa mndu shwashi neumuka haa mbele yamwaniekeri ere afya.¹¹Yesu kristo i iwe ambalo nyohonyo vajensi mlelisarau, lakini ambalo lafanywa iva iwe iduve la pembeni. ¹²Kure wokovu katika mndu ungi awaye yoose ku. Kwa kfa kure rina lingi sumbai ya mbingu veleiningwa vandu ku, ambalo kwalo dwedima iokolwa".¹³Luvaha vakalolya ijasiri wa petro na yohane na vakagundwa kwamba vevekeri ni vanndu vaa kawaida vetere elimu, vakashangaa vakamanya kwamba petro na yohane vavekeri pamoja na yesu. ¹⁴Kwa kfa velemlolya mndu ula elehairwa aumuka pamoja navo, vevere kindo cheamba dhidi ya lahali ku.¹⁵Lakini vakamaa iamuru mitume vaondoke mbele ya mkutano wa barasa, vakachecha voo kwa voo. ¹⁶Wakaamba, duvafanye aja vandu vahava? ni loi kwamba muujiza wa ajabu wafanyika ihidya kwamwao umanika na kila mndu eishi yerusalemu, dwedima ilihya lahali ku. ¹⁷Lakini, ili kwamba jambo lihali litaene miongoni mwa vandu, hebu duvakaille vatacheche see kwa mndu yoose kwa rina lahali. ¹⁸Vakavalaha petro na yohane kiidi na ivaamuru kamwe watacheche wala ifundisha kwa rina la yesu.¹⁹Lakini, petro na yohana vakajibu na wauva "kola ni sahihi mesoni pa Ruva ivatii nyohonyo kuliko Ruva, hukumuni mumeni. ²⁰Maana sohoso dwedima icha ichecha mambo ambayo dulealolya na iyaishwa ku."²¹Baada ya ivaonya sana petro na yohana vakavacha vaende. Valedima ikolya sababu yoose yeaadhibu ku- kwa sababu vandu voose vevekeri vemsifu Ruva kwa kila kiletendeka. ²²Mndu alekola aambiliya mujiza wa ihairwa elekola iva na umri zaidi ya miaka arobaini.²³Baada ya ivacha huru, Petro na Yohana velesha kwa vandu vamwao na ivataarifu yoose ambayo makuhani na vameku valekola vavavia. ²⁴vakayaishwa vakapasa sauti samwao kwa pamoja kwa Ruva na iamba na uruka na bahari na kila kindo kiidi yakwe, ²⁵Vahave ambaye kwa Roho mtakatifu kwa dumbu la baba wedu daudi mtumishi wafoo uleamba, "niiki vandu va mataifa valefanya ghasia na vandu valetafakari mambo etefaa?"²⁶Wafalme wa uruka valejipanga pamoja na vatawala velekhumbanya kwa pamoja dhidi ya Bwana na dhidi ya masihi wakwe.²⁷Ni hakika, voose Herode na Pantio pilato pamoja na vandu va mataifa na vandu va israeli velekusanyika kwa pamoja katika mji shu dhidi ya mtumishi wafo mtakatifu yesu, ambaye ulemfia mafucha. ²⁸Velekusanyika kwa pamoja ifanye yoose ambayo koko chafu na mapenzi yafo yaleamuru tangu awali kabla etefumya.²⁹Luhava Bwana asakulye matisho yamwao na undevajaalia vatumishi vafo ilichecha neno lafo kwa ujasiri woose. ³⁰Ili kwamba ukaorwa koko chafu ihairai ishara na maajabu fidima ifumya ihidya rina la mtumishi wafo mtakatifu yesu." ³¹vakamaa iitereva eneo ambalo valekusanyika kwa pamoja likaningiswa, na voosew vakaishorwa na Roho mtakatifu, na vakachecha neno la Ruva kwa ujasiri.³²Idadi nduve ya vanndu vala veleamini vakava na moyo umu na roho imu, na kuure hata umu wamwao eleamba choose elemiliki kivekeri chakwe emeni ku badala yakwe vevekeri na findo vyoose shirika. ³³Kwa ngufu nduve mitume vevekeri vetangasa ushuhuda wamwao ihusu ufufuo wa bwana yesu na neema nduve ivekeri dooka yamwao voose.³⁴Kuveere mndu yoose miongoni mwa mwao alepungukiwa na mahitaji, kwa kfa vandu voose veveere hatia ya viwanja au mmbai, vefefikumba na ihende besa ya findo fyo velekumba. ³⁵Na Ifivikya sumbai ya machende ya mitume na mgawanyo ulefanywa kwa kila muumini, ilingana na hitaji la kila mndu.³⁶Yusufu,Malawi, mndu ifuma kipro, aleiningwa rina la Barnabasi na mitume (hayaho ikatafsiriwa ni mwana wa faraja). ³⁷Ekeri na shamba, nelekumba na akahende besa akasivikya sumbai ya machende a mitume.

5

¹Ado mndu umu alelahwa Anania na Safira mfele valekumba sehemu ya mali, ²na akarika sehemu ya besa so velekumba (na mfele pia elemanya hahali) na akahende sehemu yo itebaki na ivikya machendeni kwa mitume.³Lakini Petro akaamba, niiki shetani aushira moyo wafo na iamba uongo kwa roho mtakatifu na irika sehemu ya mali ya kyamba?⁴Wakati utekumbwa, livekeri mali yafo fo? Na baada yekumbwa uvekeri sumbai ya uamuzi wafo fo? Ileva aja ukawasa jambo lahali moyoni kwafo? Wavalemba vanadamu ku bali wamlemba Ruva". ⁵Katika iishwa machecha hahaya Anania akaua saumbai akadumbwa mo na uhova mduve ukavashelya voose valeishwa lahali. ⁶Vasangi vakasha mbele na imtia katika sanda na imkamacha sha na imrika.⁷Baada ya masaa aladu mfele akwe akaingia mmba,atamanye ni choiki kelekolya chefumya. ⁸Petro akammbia, "angivia kola mlelumba kyamba kwa thamani yohoyo." akaamba, "iyee kwa thamani yohoyo."⁹Kisha petro akammbia, "yevaaja kwamba mwapatana kwa pamoja imjaribu Roho wa Bwana? sakuliya machende ya vale vamrike mmi afo ikeri mlangoni, na vekuire na ikakakmachu sha. ¹⁰Ghaffa akauanmachendeni kwa petro, akadumbwa mo, na vasango vale vakasha na mmba vakakolya ameeffa. Vakamwira vakamkamacha sha na imrike karibu ya mmi. ¹¹Uhova mduve ukasha dooka ya kanisa isima na dooka ya voose vale veleishwa mambo yahaya.¹²Ishara nyiingi na maajabu fivekeri miongoni mwa vandu ihidya maoko ya mitume. Vavekeri pamoja katika ukumbi wa Sulemani. ¹³Lakini, kuvere mndu ungi tofauti avekeri na ujasiri we ambatana navo ku hata ado valeiningwa heshima ya dooka na vandu.¹⁴Na pia, vaamini veengi vevekeri veengereka kwa Bwana idadi nduve ya vasoro na vafele, ¹⁵Kiasi kwamba hata vekira vagonjwa mtaeni, na ivarara fitareni na makooshini, ili kwamba petro akava nehicha irishe lakwe lidime isooka dooka yamwani. ¹⁶Haado pia idadi nduve ya vandu valesha ifuma miji elesunguka yerusalemu, vehende

wagonjwa na voose velepagawa na Roho mshafu, na voose velehairwa.¹⁷ Lakini kuha ni mkuu aleamka, na voose vevekeri nave (ambao ni va dhehebu la masadukayo) na vakaishwa na wifu.¹⁸ Vakaorwa maoko amwao na ivara mitume na ivavikya kidi ya geresala jumla.¹⁹ Na wakati wa kyoo malaika wa bwana akarua milango ya geresi na ivaongosa sha na iamba,²⁰ endeni mndehumuka hekaluni na ivavia vandu, machecha yoose ya usima shwahashu." Vakaishwa lahali vakaingia hekaluni wakati wepambasuka na ifundisha, lakini kuhani mkuu alesha na voose vavekeri nave na idhaha barasa loose kwa pamoja na vameku voose va vandu va Israeli na waduma geresani ili wahende mitume.²² Lakini vatumishi vo valeenda velevakola geresani ku vakauya na ifuna taarifa.²³ Dwakola geresi lisinge usha salama na valinsi veumusu langoni lakini dukafutwa dulelolya mndu ku."²⁴ Luvaha wakati jemadari wa hekalu na makuhani wakuu vo valeishwa machecha ya vakaingiwa na shaka nduve kwa ajili yamwao vewasa yevaaja jambo lihali.²⁵ Kisha umu kasha kammbia, "vandu mlevikya geresani veumusu hekaluni na vefundisha vandu."²⁶ Ado jemadari aleenda pamoja na vatumishi na kavahende, lakini bila yefanya vurugu kwa kfa veleihova vandu vevedima ivakaba kwa mawe.²⁷ Vemaie ivahende velelavikya mbele ya barasa kuhani mkuu kavahoji.²⁸ akisema "Dulevaamuru mtafundishe kwa rina lahali na bado mwaishura yerusalemu kwa mafundisho yamwani, na itamani ihende samu ya mndu shu dooka yamodu."²⁹ Lakini petro na mitume vakajibu, lasima tumtii Ruva kuliko vandu.³⁰ Ruva wa baba samudu alemfufua yesu mlemmbwa kwa imtundika dooka ya mdi.³¹ Ruva kamtukusa katika koko chakwe cha kloo na imfanya iva mduve na mkombosi, ifuna toba kwa Israeli na msamaha wa sambu.³² Sohoso ni mashahidi wa mambo yahaya na Roho mtakatifu, ambaye Ruva alemfuna vala vemtii.³³ Wajumbe wa barasa veishe adi, vakarewa na nyofi vekundi vafaa mitume.³⁴ lakini pharisayo alelahwa gamalieli, mwalimu wa sheria, aleheshimiwa na vandu voose akaumuka na iamuru mitume vairwe sha kwa mda mfuhi.³⁵ Kisha kavavia vasoro va israeli veni makini sana na kila mupendekesa ifanyia wandu vahaha.³⁶ Kwa kfa, kasha so silehicha, Theuda aleinuka na ijidai iva mndu mduve na velemfata. Alevawaa, na voose valekolya vamtii vakatawanyika na ichecha.³⁷ Baada ya mndu shwahashu, Yuda mgalilaya, aleinuka mfiri ya yeandika sensa akakocha vandu veengi nyuma yakwe nave pia nelechecha na voose vevemtii vakatawanyika.³⁸ Luvaha ngovavia jiepusheni na vandu vahava na muvache veemeni kwa kfa kwa mpango shu au kasi yahai ni ya vandu yekubwa sakeni.³⁹ Lakini kola ni ya Ruva mwedima ivashiingya ku; mwedima ikolya mushindana na Ruva." Ado, valeshawishika na maneno yakwe.⁴⁰ Kisha, kavalaha mitume na ivamanya na ivaamuru vatacheche kwa rina la yesu, na vakavaacha vaende samwao.⁴¹ Veleiilya mbele ya barasa vakunda kwa kfa valehesabiwa kuwa vestahili iteseka na itaheshimiwa kwa ajili ya rina lahali.⁴² kwa ado, kila mfiri kiidi ya hekalu na ifuma mmba hadi mmba valeendelya ifundisha na ihubiri yesu ni masihi.

6¹ Luvaha katika mfiri sahasi wakati idadi ya vanafunsi ivekeri iengereka, lalamiko la vayahudi wa kiyunani lileansa dhidi ya vaebraia, kwa kfa wakusu vawao vavekeri vetumulwe katika mgao wa kila mfiri wa kyao.² Mitume ikumi na vavili valelaha kusanyiko loose la vanafunzi na iamba, "Siyo sahihikwamudu ilicha neno la Ruva na ihudumia mesani.³ kwa ado, ndugu, shakweni, vavaro saba, ifuma miongoni mwa mwani, vandu vesha, valeishwa Roho na hekima, ambao dwedima wakabidhi huduma yahai. "Na sohoso, dwendelya daima katika iitereva na katika huduma ya neno".⁴ Hotuba yamwao ukaushihira mkutano woose. Ado vakamshakwa Stephano, mndu aleishwa imani na roho mtakatifu, na Filipo, prokoro, Nikanori, Timoni, Parmena, na Nikolao, mwongofu ifuma Antiokia.⁵ Waumini valevahende vandu vahava mbele ya mitume, valeitereva na baadaye vakavavikya maoko yamwao.⁶ Ado, neno la Ruva alechecha na idadi ya vanafunzi ilesidi iengereka fo yerusalemu, na idadi nduve ya makuhani vakatii imani.⁷ Na stetephano, aleishwa neema na oru aleva nefanya maajabu na ishara nduve miongoni mwa vandu.⁸ Lakini haadi vakuumuka baadhi ya vandu wafuasi wa Sinagogi lelahwa Sinagogi mahuru, na la Wakirene na la Waeskandaria, na baadhi ifuma kilikia na Asia. vandu vahava vevekeri vechojiwa na Stephano.⁹ Lakini, veledima ishindana na hekima na Roho ambayo Stephano evekeri etumia katika ichecha ku.¹⁰ Kisha velewashawishi baadhi ya vandu kwa siri iamba, "Duleishwa Stephano ichecha machecha ya kufuru dhidi ya Musa na dhidi ya Ruva."¹¹ Valevashurutisha vandu vameku na vaandishi na imwendea Stephano vakamra, na imhenda mbele ya barasa.¹² Valevahende mashahidi va uongo vakaamba, mndu shu necha echecha machecha maviishwa dhidi ya eneo lahali takatifu na sheria ku.¹³ Kwani dulemwisha eamba kwamba yesu shu wa Nazareti neleharibu handu haadi na isibadili desturi delekabidhiwa na Musa."¹⁴ Kila umu avekeri katika barasa akaelekesa meso yakwe imsakwa stephano navo vakalolya kyamu chakwe kivekeri sha kyamu cha malaika.

7

¹ Kuhani mkuu akaamba, "mambo yahaya ni ya loi"? ² Stephano akaamba, "ndugu na mababa zakwa ngihuchanieni nahani, Ruva wa utukufu alemfumia baba wa modu Abrahamu wakati ekeri meso potamia kabla etekaa Harani; ³ Akammbia fuma katika nchi yafo na jamaa safu na uende katika nchi yo ngekurora".⁴ Kisha akafuma katika nchi ya ukaldayo akaa Harani, ifuma hadi baada ya baba yakwe ifa Ruva akamhenda kwenye nchi yahai yo veisho luvaha.⁵ Elemninga choose piu katika urithi wakwe ku, kuvere sehemu hata yevikya machende ku. Lakini Abrahamu alehaidiwa hata kabla etekolya mwana kuwa neiningwa nchi sha miliki yakwe na usao wakwe.⁶ Ruva kachecha nave adi ya kwamba wazao wakwe vavekaa katika nchi ya ugeni, na kwamba wenyeji va foodo vevafanya iva vatumwa vawao na ivatenda uviishwa kwa muda wa mwaka mia nne.⁷ Na Ruva akaamba ngelihukumu taifa ambalo levafanya mateka na baada ya haado vefuma na ingiabudu katika sahemu yahai.⁸ Na akamninga Abrahamu agano la tohara, ado Abrahamu akava baba wa Isaka akamdina mfiri wa nane; Isaka akava baba wa yakobo, na Yakobo kava baba mababu zamudu kumi na vavili.⁹ Mababu zamudu vakamlolya ung'odo Yusufu vakamkamba katika nchi ya Misri, na Ruva navekeri pamoja nave.

¹⁰Na akamwokwa katika mateso yakwe na kamniinga fadhili na hekima mbele ya farao mfalme wa Misri. Farao akamfanya ave mtawala dooka ya Misri na dooka ya mmba sakwe soosa. ¹¹Basi kukava sha nduve na mateso meengi katika nchi ya Misri na kuhani na baba zamudu vakana kyao. ¹²Lakini Yakobo akaishwa kure kyao Misri akavaduma baba samudu kwa mara ya kwansa. ¹³Katika safari yakavili Yusufu kakurora kwa ndugu sakwe, familiya ya Yusufu ikamanika kwa farao. ¹⁴Yusufu akaduma ndugu sakwe ienda ivia Yakobo baba wa mwao ashe Misri pamoja na jamaa sakwe, jumla ya vandu voose ni sabini na tanu. ¹⁵Ado Yakobo akasooka misri; kisha akafa ve na baba samudu. ¹⁶Vakairwa hata sehemu vakarikwa katika kaburi ambalo Abrahamu aleola kwa vipande vya besa ifuma kwa vana va Hamoni fo shekemu. ¹⁷Wakati wa ahadi ambayo Ruva alemwahidi Abrahamu ukaribia vandu vakava veengereka fo Misri. ¹⁸Wakati sho akaumuka mfalme ungi dooka ya Misri, mfalme eveishi kuhusu Yusufu. ¹⁹Mfalme sho ungi kavalemba vandu vamudu na ivatenda maviishwa baba zamudu ivarungulya vava vawao ili vataishi. ²⁰Katika kipindi cho Musa aleoneka evekeri msha mbele ya Ruva, akalelewa mweri isadu katika mmba ya mandie. ²¹Wakati alerungulwa binti wa farao akamwira akamlea sha mwana akwe. ²²Musa akafundishwa mafundisho yoose ya kimisri akava na oru katika machecha na matendo. ²³Lakini baada yetimisa mwaka arobaini ikamshelia katika moyo wakwe ivachambukya ndugu sakwe vana va Israeli. ²⁴Akamlolya muisraeli itendewa uviishwa Musa kamtetea na ilipisa kisasi kwa ula evenhonya kwa imkaba mmisri. ²⁵Akafikiri kuwa ndugu sakwe veshemanya kwamba Ruva nevaokwa kwa koko chakwe, lakinivelemanya ku. ²⁶Mfiri ulefata akaenda kwa baadhi ya vaisraeli vevekeri vehongwa; akajaribu ivapatanisha, akaamba mabwana, nyohonyo ni ndugu mbona mkosiana nyohonyo kwa nyohonyo? ²⁷Lakini sho elekosya ndugu akwe akamsukuma kwasha na iamba, veivi akafanya mtawala na mhukumu kwamodu? ²⁸Vahave ukundi ingiwa shali ulewaa mmisri ivo? ²⁹Musa akadisha baada yeishwa ado akava mgeni katika mchi ya midiani, ambao neleva baba wa vana vavili. ³⁰Baada ya miaka arobaini ihicha malaika akamfumia katika jangwa la mlima sinai, katika mwali wa moto kiidi ya kichaka. ³¹Wakati Musa elelolya moto, alishangaa na kustajabia ika kilefumya na alejaribu iserya ili ikasakwa, sauti ya Bwana iakmshelela iamba, ³²Nahani ni Ruva wa baba safo. Ruva wa Abrahamu na wa Isaka, na wa yakobo, Musa kachehema na elesubutu isakwa ku. ³³Bwana kammbia, 'fuma fiadu vyafo, sehemu yo waumuka ni handu hatakatifu. ³⁴Ngalolya mateso ya vandu vakwa veki Misri, ngashawa ilwaa kwamwao naani ngasooka ili ngivakire, luvaha shio ngeva naa ve Misri. ³⁵Shu Musa amabaye velemliyaa wakatia weamba veivi elekfanya iva mtawala na mwamuzi wamodu? evekeri ni ne ambaye Ruva elemduma ave mtavala na mkombozi. Ruva nelemduma kwa koko cha malaika ambaye alemfumianMusa kichakani. ³⁶Musa nelevaongosa ifuma Misri baada yefanya muujiza na ishara katika bahari ya shamu, na katika jangwa kwa kipindi cha miaka arobaini. ³⁷Ni Musa shu elevavia vandu wa Israeli kuwa Ruva nevaamusia nabii ifuma miongoni mwa ndugu samwani nabii sha nahani. ³⁸Shwahashu ni mndu ambaye navekeri katika mkutano jangwani na malaika ambaye nelechecha nave katika mlima sinai. Shwahashu ve mndu ivekeri na baba samwani, shwahashu ni mndu ambaye eleambilya neno likeri hai na iduininga sohosho. ³⁹Shwahashu ni mndu ambaye baba samodu velelyaa imtii velemsukumia kwasha, na katika mioyo yamwao vakahundukia Misri. ⁴⁰katika kipindi cho valemibia Haruni; dutengenesye miungu yeduongosa. Huyu Musa ifuma nchi ya Misri, duishi cho kilemkola. ⁴¹Ado wakatengenesa ingashe kwa mfiri so va vakafuna sadaka kwa sanamu yo na vakakunda kwa sababu ya kazi ya maoko yamwao. ⁴²Lakini Ruva kavahundusa na ivaininga vaabudu nyota wa Ruveni, shali ivengiandike kwenye kitabu cha manabii, 'je mwangifunia nahani sadaka za wanyama mlevashisha jangwani kwa muda wa mwaka arobaini mmba ya Israeli? ⁴³Mwakubali ihema lekolyana ya Moleki na nyota Ruva refani, na pisha mletengenesa na ivaabudu voo na ngevakamacha kwasha saidi ya Babeli. ⁴⁴Baba samudu vereve ihema lekolyana ya ushuhuda jangwani, shali Ruva alevaamuru echecha na Musa, kwamba nevetengeneza kwa mfano wa ula ulololya. ⁴⁵Lahali ni hema ambalo baba samwani kwa wakati wamwao valehendwe katika nchi na joshua.Yahai ilefuma wakati veingia imiliki taifa ambalo Ruva alevadishira kabla ya uwepo wa baba samudu. Yahai ivekeri ado hadi mfiri sa Daudi, ⁴⁶ambaye alekolya kibali mesoni pa Ruva na akaitereva itafute makao kwa Ruva wa Yakobo. ⁴⁷Lakini suleman alemjengya mmba ya Ruva. ⁴⁸Hata ado msa ekeri dooka nekaa mmba silejengwa kwa maoko, yahai ni shali nabii aleamba. ⁴⁹Mbingu ni kdenga chakwa cha enzi, na uruka ni sehemu yevikya machende yakwa. Mmba yoiki mungijengya?, naamba Bwana au ni ku sehemu yakwa yehumwa?. ⁵⁰Sho koko chakwa kilefanya findo vyahafi fyoose fo? ⁵¹Nyo vandu mre singo ihumu mtedimwa moyo na madu, kila mara mwemponga Roho mtakatifu mutenda sha baba samwani shali veletenda. ⁵²Ni nabii veivi katika manabii ambaye baba samwani vetelemtesa? valevawaa manabii voose vefelumia kabla ya ujio wa umu ere haki, na luvaha eleva msaliti na wauaji vakwe pia, ⁵³enyi vandu mleambilya sheria ya elevavaswa na malaika lakini mleira ku. ⁵⁴Kisha vajumbe va barasa valeishwa mambo yahaya valetoshwa mioyo yamwao, vakamselya mayo stefano. ⁵⁵Lakini vee, nelekola aishiirwa Roho mtakatifu ukasakwa mbinguni kwa makini na akalolya utukufu wa Ruva na akamlolya yesu eumusa koko cha kloo cha Ruva. ⁵⁶Stefano kaamba, "sakwa ngalilya mbingu sifufuka na mwana wa Adamu aumuka koko cha kloo cha Ruva. ⁵⁷Lakini vajumbe va barasa vakakaba kelele kwa sauti ya dooka vakashinga madu yamwao vakamdishilia kwa pamoja, ⁵⁸vakamkumba sha ya mji na vakamkaba mawe na vashahidi vakafuna nguo samwao na ivikya sumbai karibu na machende ya kijana elehwa Sauli. ⁵⁹Veki vemkaba mawe Stephano, aleendelya ilaha Bwana na iamba Bwana yesu ambilya roho yakwa. ⁶⁰Akakaba makoti na ilaha kwa sauti nduve, "Bwana, utavatalye sambu yahai. " Akaamba yahayo akadumbwa mo.

8

¹Sauli nevekeri kwenye makubaliano ya ifa lakwe, mfiri yo ndipo aleansa ivatesa kinyume cha kanisa lo livekeri yesusalemu na vaaminio voose vefefanyika katika majimbo ya Yuda na Samaria isipokuwa mitume. ²Vandu vacha Ruva

velemrika Stefano na ifanya maombolezo maduve dooka yakwe.³ Lakini Sauli nelidhuru sana kanisa. Neleenda mmba kwa mmba na waburusa sha vafele na vasoro na ivakumba geresani.⁴ Vaaminio ambao veletawanyika bado valehubiri neno.⁵ Filipo kasooka katika mji wa samaria na kamtangasa kristo foodo.⁶ Baada ya makutano iishwa na ilolya ishara so elefanya, filipo; vakavikya umakini dooka ya kila eleamba.⁷ Ifuna haado vandu veengi veleishwa, pepo vashafu velevefuma vandu kuni velia kwa sauti nduve na veengi valepoosa na fiwete valehai.⁸ Na kuvera furaha nduve katika mji.⁹ Lakini kuvera mndu umu katika mji ula rina lakwe Simoni ambaye nevefanya usaavi, ambao neletumia ishangasa vandu va taifa la samaria wakati eamba kuwa vee ni mmndu wa muhimu.¹⁰ Vasamaria voose tangu mnana hadi mduve vakamhuchanya vakaamba "mndu shwahaha ni ura ula wa Ruva ambao ni mkuu."¹¹ Vakamhuchanya kwa kfa nashangasa mda mrefu kwa usaavi wakwe.¹² Lakina wakati veamini Filipo alehubiri dooka ya Ufalme wa Ruva na dooka ya neno la yesu kristovalebatiwa vasoro kwa vafele.¹³ Na Simoni emeni neleamini: baada yebatiwa na eleendelya iva na Filipo; amelolya ishara na miujiza ivekeri itendeka, akashangaa.¹⁴ Wakati mitume wa Yerusalemu veleishwa kuwa Samaria ileambilya neno la Ruva, vakavaduma Petro na Yohana.¹⁵ wakati vakeri vesooka vakavaiterevya; kwamba vaambilye Roho mtakatifu.¹⁶ Mpaka mda sho, Roho mtakatifu avakeri avasookya hata umu wamwao; ku. Vavekeri tiki vebatiwa kwa rina la Bwana yesu.¹⁷ Lo Petro na Yohana vakavatikia maoko navo vakaambilya Roho mtakatifu.¹⁸ Wakati Simoni alolye kwamba Roho Mtakatifu alefunwa kwa ihidya ivikiwa maoko na mitume akakunda ivaininga besa,¹⁹ Akaamba, "ningeni oru shu ili kila ngembikya maoko aambilye roho mtakatifu.²⁰ Lakini Petro akammbia; besa yafo pamoja na vahave muchekye kwasha kwa kfa moyo wafo wadhani iva karama ya Ruva yekolwa kwa besa.²¹ Ure sehemu katika jambo lahali ku kwa lfa moyo wafo ni mnyoofu mbele ya Ruva ku.²² Ado basi tubu maviishwa yafo na itereva Ruva labda wesamehewa fikra sa moyo wafo.²³ Kwa maana ngioni ukeri katika sumu ya ushingu na kifungo cha sambu".²⁴ Simoni akajibu na iamba, "Mtereveni Bwana kwa ajili yakwa, kwa kfa mambo yoose mwachecha nedime ingifumwa.²⁵ Wakati petro na Yohana vakeri veshuhudia na ihubiri neno la Bwana, valeuya Yerusalemu kwa shia yo, velehubiri injili katika fojiji vya vasamaria.²⁶ Basi malaika wa Bwana kachecha na Filipo na iamba, "Angasa na uende kusini katika shia iendayo sumbai ya Yerusalemu ielekia Gaza (shia i ikeri jangwani).²⁷ Akaangasa na ienda, sakwa kuvera na mndu wa Ethiopia towasihia ere mamlaka nduve sumbai ya kandase, malkia wa Ethiopia. Alevikwa dooka ya hasina yakwe yoose nave avekeri aenda Yerusalemu iabudu.²⁸ Avekeri euya echaamye ikarini kwakwe esoma chuo cha nabii Isaya.²⁹ Roho akaamba na Filipo, "serya karibu na ikari lo urane nalo.³⁰ Ado Filipo kaenda mbio akaishwa isoma katika chuo cha nabii Isaya akaamba, je uishi cho usoma?"³¹ Muethiopia akaamba, "ngenima aja mndu etemengiongosa? Akamsihi Filipo adwe ikarini na ichaamya nave.³² Luvaha fungu la maandiko evesoma Muethiopia ni lahali; Aleongoswa sha ihorima ienda mashishioni ishishwa na sha ihorima nalesua sii, alefutuwa dumbu lakwe ku.³³ Kwa ihusunishwa kwakwe hukumu yakwe ilefunwa: Veivi eshevia ksasi chakwe? maisha yakwe nalefunwa katika inchi."³⁴ Ado towasihia akavesa Filipo na iamba ngikuiterava, ni nabii ungau ambaye nechechwa habari sakwe, ni ihusu ve au za mndu ungi?³⁵ Filipo kaansa ichecha, aleansa kwa andiko lahali la Isaya ihubiria habari sa yesu.³⁶ Vavekeri shiani, vakashika handu here mringa; towashi kaamba, sakwa here mringa haadi choiki kishoingya ngitabatiswe ?,³⁷ Machecha yahaya, "Ado Muethiopia akajibu "ngiamini kwamba yesu kristo ni mwana wa Ruva," ekeri kwenye maandiko ya kasha) ndipo Muethiopia kaamuru ikari liumuke.³⁸ Vakaenda kiidi mringa pamoja na Filipo na towashi, Filipo akabatiswa.³⁹ Wakati vakeri mringeni Roho wa Bwana Akamkamacha Filipo kwasha towashi elemloya ku, akaenda shia yakwe eshangaa.⁴⁰ Lakini Filipo Kafumia Azoto. Alehichwa katika mkoa ula na ihubiri injili katika mji woose mpaka akashika kaisaria.

9

² Lakini sauli, akaendelya iamba vitisho hata vyefaa kwa vanafunsi wa Bwana, akaenda kwa kuhani mkuu.¹ na imterevea barua kwa ajili ya masinagogi fo Dameski, ili kwamba akakolya mndu ekeri katika shia ya ave msoro au mfele avafunge na ivahende Yerusalemu.³ Hata evekeri esafiri, ikafumia kwamba ekaribia Dameski, ghafla ikamwangasa koose koose nuru ifuma mbinguni;⁴ nave kana sumbai na akaishwa sauti imbia, "Sauli, sauli, mbona ungitesa nahani?"⁵ Sauli akajibu ukeri vehivi vahave Bwana? Bwana akaamba "nahani vee yesu ungiudhi;⁶ Lakini amka enda mjini, nave weviwa yakupasayo itenda.⁷ Vala vandu velesafiri pamoja na Sauli vakatilia sii, vehuchanya sauti, vatalolye mndu.⁸ Sauli kammuka katika nchi na akafutwa meso yakwe iledima ilolya kindo ku, vakamraa koko vakamhende mpaka Dameski.⁹ Kwa mfiri isadu etelolya, ila, wala inywa.¹⁰ Basi kuveere Mwanafunsi Dameski rina lakwe Anania, Bwana kachecha nave katika maono, "Anania." na akaamba, "sakwa, ngikeri haadi, Bwana.¹¹ Bwana akammbia "umuka uende safo katika mtaa welahwa nyofu, na katika mmba ya Yuda na undevesa mndu ifuma Tarso elehwa Sauli, maana nekerieitereva;¹² na akamlolya katika maono mndu rina lakwe Anania akahicha na immbikya maoko dooka yakwe ili kwamba akole ilolya.¹³ Lakini Anania akajibu "Bwana ngileishwa habari sa mndu shu kwa vandu veengi, kwa kiasi choiki alevatesa vandu vatakatifu va fo Yerusalemu;¹⁴ Haadi here mamlaka ifuma kwa kuhani mkuu imra kila umu alelitia rina lafo.¹⁵ Lakini Bwana kammbia, "enda kwa maana vee ni chombo teule kwakwa, alesua rina lakwa mbele ya mataifa na vafalme na vana va Israeli.¹⁶ Maana ngimrora ekeri meengi empasa iteswa kwa ajili ya rina lakwa."¹⁷ Anania kaenda kaingia kula mmba, amkaambikya maoko akaamba, ndugu Sauli, Bwana yesu, alemfumia shieni wakati uusha, namduma ukolye ilolya see na uishurwe Roho mtakatifu.¹⁸ Ghafla vikachona mesoni kwakwe vindo sha makanma, akakolya ilolya, akaumuka, akabatiswa; akala kyao na ipata oru.¹⁹ Akakaa pamoja na vanafunzi fo Dameski kwa mfiri nyiingi.²⁰ Wakati shwahashe akamtangasa yesu katika masinagogi, neamba kwamba vee ni mwana wa Ruva.²¹ Na voose veleishwa vakashangaa na iamba "Ni shwahashe alevaharibu voose vo velelaha rina li fo Yesusalemu fo? Na haado nelesha kwa

kusudi levafunga na ivakamacha kwa makuhani. ²²Lakini Sauli nelewezesha ihubiri na ifanya vayahudi velekaa Dameski vachanganyikiwe na ithibitisha ya kuwa vee nive Kristo. ²³Baada ya mfinyinyiingii vayahudi vakafanya shauri pamoja ili vambwae. ²⁴Lakini mpango wamwao ukamanika na Sauli. Vakamfisia mlangoni kwaya na kyoo wakole imbwa. ²⁵Lakini vanafunsi vakwe vakamwira kyo vakamsoosa ihidya ukuteni vakamsoosa sumbai katika ukabu. ²⁶Na Sauli eshike Yerusalemu alejaribu ijiunga na vanafunsi lakini vevekeri vemhovyve watasadiki iva vee ni mwanafunsi. ²⁷Lakini Barnaba akamwira na imkamacha kwa mitume, na evaelesa shali Sauli alemlolya Bwana mkoni na Bwana akachecha nave, na jinsi Sauli alehubiri kwa ujasiri kwa rina la Bwana yesu fo Dameski. ²⁸Nalekolana navo wakati veingia na ifuma Yerusalemu. Akaamba kwa ujasiri kwa rina la Bwana yesu, ²⁹alehojiana na Vayahudu wa kiyunani lakini vevejaribu mara kwa mara imbwa. ³⁰Wakati ndugu vemanje jambo lohola vakamwira mpaka kaisaria na imkamacha aende Tarso. ³¹Basi kanisa loose katika uyahudi, Galilaya na Samaria livekeri na amani na likajengwa na ichambuka katika uhova wa Bwana na faraja ya Roho Mtakatifu kanisa likang'ana kwa iengereka idadi. ³²Kisha ikafumya Petro ekeri echecha pande soose sa mkoa, akavasookya vaumini veishi katika mji wa Lida. ³³Akalolya fo mndu umu rina lakwe Ainea, mndu sho naleva kitareni mwaka nane maana alekola apoosa. ³⁴Petro akammbia, "Ainea, yesu kristo akuhaire; Amka na uale ktara chafo, mara akaamka. ³⁵Na vandu voose walekaa Lida na Sharoni vемlolye mndu shoo vakamhundukia Bwana. ³⁶Hevekeri na vanafunsi Yafa alehwa tabitha, ambalo letefsiriwa sha "Dorkasi" mfele sha neleishwa kasi nshaa na matendo ya rehema aleafanya kwa maskini. ³⁷Ikafumia katika mfiri so akalwaa na akafa; valemambia na imdosa chumba cha dooka na imrava. ³⁸Kwa vile Lida nevekeri karibu na Yafa, na vanafunsi waleishwa kwamba Petro nevekeri foodo, vakavaduma vandu vavili kwakwe vamsihi, "shio kwamudu bila ikeelwa". ³⁹Petro kaamka na akasiilya navo. Eshike vakamhende katika chumba cha dooka. Na vakusu voose vakaumuka karibu nave velia, vemrora ikiti na nguo ambaso Dorkasi alevashonia wakati ekeri navo. ⁴⁰⁴¹Petro kavafuna voose sha ya chumba, akakaba makoti akaitereva, kisha kauhundukya mwili akaamba, "Thabita amka" Akafutwa meso yakwe na akamlolya Petro akachamia sumbai. ⁴¹Kisha petro kamningia koko chakwe akamuumusa, na elevalaha vaamini na vakusu, na ivakabisi kwamwao ekeri hai. ⁴²Jambo lahali lilemanika Yafa yoose, na vandu veengi vakamwamini Bwana. Ikafumia Petro kakaa mfiri nyiingi Yafa pamoja na mndu elahwa Simoni mtengenesa ngosi.

10

¹Kuvekeri na mndu fulani katika mji wa kaisaria rina lakwe nelelahwa kornelio, avekeri mduve wa kikosi cha Kitalia. ²Navekeri mchamungu na nalemwabudi Ruva na mmba yakwe yoose; alefuna besa nyiingi kwa vayahudi na naleitereva Ruva mfiri yoose. ³Muda wa saa tisa sa tisa sa kwaya, akalolya maono malaika wa Ruva neesha kwakwe. Malaika kammbia "kornelio!". ⁴Kornelio kamsakulia Malaika na navekeri na uhova uduve sana akaamba, "yahai nichoiki mkuu?" Malaika kammbia "maombi yafo na savadi zafo kwa maskini sandwa na dooka sha kumbukumbu kwenye ivafoo kwa Ruva". ⁵Luvaha duma vandu vaende mji wa yafa ihende mndu umu elehwa Simoni ambaye pia nelahwa petro. ⁶Nekaa na mtengenesa ngosi elehwa Simon ambaye mmba yakwe ikeri kando ya bahari. ⁷Baada ya Malaika sho evechecha nave iondoka Kornelio kavalaha vatumishi va kaa kwakwe vavili na askari sho evemwabudu Ruva kati ya maaskari veventumikia. ⁸Kornelio kavavia yoose yalefumia na akavaduma yafa. ⁹Mfiri ulefata muda wa saa sita vavekeri mkoni na vakaribia mjini. Petro akadwaa dooka kali iitereva. ¹⁰Na pia akava na shaa na nevehitaji kindo chele, lakini wakati vandu vekora kyao vakarorwa maono, ¹¹akalolya anga lifinuka na chombo kiisooka, na kindo fulani sha nguo nduve isooka sumbai kwenye ndohe katika kooni soose iinya. ¹²Kiidi akwe kuveere na aina soose sa vanyama vere machende aana na veafua dooka ya ndohe na mache ya ruveni. ¹³Tena sauti ikafuma kwakwe "Amka Petro shisha na ulee". ¹⁴Lakini Petro kaamba ni ado ku, Bwana kwa kfa ngilewahi ila kindo choose najisi wala kshafu ku. ¹⁵Lakini sauti ikasha kwakwe see kwa mara ya kavili. "Alokitakasa Ruva utakilahe najisi wa kshafu ku". ¹⁶Yahai ilefumia mara karadu na chombo kila kikava chairwa see ruveni. ¹⁷Na wakati Petro ekeri katika hali yechanganyikiwa dooka ya maono yo nemaanisha choiki, sakwa vandu vevevadume na kornelio vakaumuka mbele ya lango vevesa shia yeenda mmba. ¹⁸Na vakalaha na ivesa kola Simoni ambaye pia nelelahwa Petro kola nekaa hoodo. ¹⁹Wakati sho Petro avekeri ewasa dooka ya maono yo, Roho kachecha nave, sakwa vandu varadu vekusengecha. ²⁰Amka na umashuke sumbai uende navo. Utaihoive ienda navo, kwa kfa ngavaduma. ²¹Petro kamashuka sumbai kwamwao na iamba "nahani ni ula muvemsegecha". Niiki mwasha? ²²Vakaamba "Akida umu rina lakwe Kornelio mndu wa haki na ikunda iabudu Ruva na vandu vemwamba usha katika taifa loose la kiyahudi, aviwe na Malaika wa Ruva ikuduma ili uende mmba yakwe, ili aishwe ujumbe ifuma kwafo". ²³Petro akavakaribisha iingia mmba na ikaa pamoja nave. Shuru elefata akaamka akaenda pamoja nave na ndugu vachache ifuma Yafa vakaambatana nave. ²⁴Mfiri ulefata vakasha kaisaria. Na Kornelio nevekeri nevaveecha; na nelevalaha pamoja na ndugu sakwe na mambuya sakwe va kfuhi. ²⁵Wakati Petro eingia mmba Kornelio akamlaki na iinama hadi sumbai kwenye machende yakwe na imheshimu. ²⁶Lakini Petro akamuumusa na iamba "Umuka nahani ngoimeni pia ni mwanadamu." ²⁷Wakati Petro nechecha nave aleenda mmba akakola vandu vakumbanya pamoja. ²⁸Akavavia "Nyohonyo mumeni muishi kuwa sio sheria ya vayahudi ishirikiana au ichambikiana na mndu abaye si wa taifa lahali. Lakini Ruva angirora nahani kuwa yepaswa imlaha mndu yoose ni najisi au mshafu ku. ²⁹Na cho maana ngasha bila ibisha ngiidumwe kwa ajili ya yohoyo. Kwa ado ngivavese niiki mledumwa kwa ajili yakwa". ³⁰Kornelio kaamba "mfiri iina silehicha waka sha shwawashu ngiveitereva muda wa saa tisa kwaya kiidi ya mmba yakwa. Ngalolya mbele yakwa mndu aumusu akeri na mavazi maheewa. ³¹Akangiivia "Kornelio maombi yafo Ruva naishwa na sawadi safo kwa maskini sava ukumbusho mbele ya Ruva. ³²Kwa ado duma mndu yafa na andemlaha mndu umu elehwa Simon

ashe kwafo ambaye pia nelahwa Petro ambaye neisho kwa mtengenesaji ngosi umu elahwa Simoni ambaye mmba yakwe ikeri pembeni mwa bahari. ³³Zingatia: Mstari huu, "Nave kasha nechecha naanyo" mukeri kwenye maandiko ya kasha ku. ³⁴Lo Petro kafutwa dumbu lakwe na iamba, "loo ngaamini iva Ruva edima iva na upendeleo ku. ³⁵Badala yakwe, kila taifa mndu yoose nemwabudu na ifanya matendo ya haki nekubalika kwakwe. ³⁶Uishi ujumbe ulefuna kwa vandu va Israeli nekeri atangasa habari njema ya amani ihidya yesu kristo ambaye ni Bwana wa voose. ³⁷Nyohonyo mumeni muishi tukio ulefumwa, ambalo lilefumia Yudea yoose na lileansa Galilaya baada ya ubatiso ambao Yohana aletangasa. ³⁸Tukio livemhusu yesu kristo shali Ruva alemmbikya mafuta kwa Roho mtakatifu na kwa oru. Aleenda erunda mesha na ihaira voose veteswa na ibilisi, kwa kfa Ruva avekeri pamoja nave. ³⁹Sohoso ni mashahidi wa mambo yoose alefanya katika nchi za uyahudi na katika yerusalemu shwahashu ni yesu velemmbwaa na imvanika msalabeni. ⁴⁰Shu mndu Ruva alemfufua mfiri wakaradu na imninga imanika, ⁴¹shi kwa vandu voose ku, lakini kwa mashahidi veleshakulwa kabla na Ruva. - sohosho dumeni dulela nave na inywa nave baada yefufuka ifuma kwa vafu. ⁴²Aleduvasaa ihubiri kwa vandu na ishuhudia iva shwahashu nive ambaye Ruva alemshakwa ive mwamusi wa vakeri hai na velefaa. ⁴³Katika vee manabii voose vashuhudie, ili kwamba kila neamini katika vee neambiliya msamaha wa sambiihidia rina lakwe. ⁴⁴Wakati petro eendelya iamba yohoyo, Roho mtakatifu akavaishura yoose, vevekeri vehuchanya ujumbe wakwe. ⁴⁵Vandu vala vehusika na kikundi cha vaamini valedinwa- vala voose valesha na petro- valeshangaswa kwa kfa ya karama ya Roho mtakatifu alefulwa pia kwa vamataifa. ⁴⁶Kwa kfa valeishwa va mataifa vaa vechecha kwa lugha siingi na imwabudu Ruva, Petro akajibu, ⁴⁷"Kure mnduyoose edima ishiingia mringa ili vandu vatabatiswe, vandu vahava vamwambilia Roho mtakatifu sha sohosho?" ⁴⁸Lo akavaamuru vabatiswe kwa rina la yesu kristo. Baadaye vakatereva akae navo kwa mfiri kadhaa.

11

¹Mitume na ndugu vala vevekeri fo Yudea valeishwa kuwa vamataifa valeliambilia neno la Ruva. ²Petro ameeshe fo yerusalemu kundi lya la vandu valedinwa vakansa imkosoa, veamba. ³Ulerana na vandu vetevadine na ila navo!" ⁴Lakini Petro akaansa ielesha tukio kwa kin, eamba, ⁵"Ngivekeri ngiitereva katika mji wa Yafa na ngalolya maono ya chombo kiimashuka ifuma mbinguni katika pembe sakwe soose iinya. Kikamashuka kwakwa. Ngakisakwa na ifikiri dooka yacho. ⁶Ngalolya vanyama vere machende aana vekaa katika nchi na vanyama vya mwai na vanyama veamfua na mache ya ruveni. ⁷Kisha ngaishwa sauti ichecha nahani, "Amka Petro, shisha na ule!" ⁸Ngaamba ni ado ku, Bwana, dumbeni kwakwa kulewahi iingia kindo choose kitekeri kitakatifu au kishafu ku" ⁹Lakini sauti ikajibu see ifuma mbinguni, kila Ruva alatangasa iva ni ksha utakilahe najisi ku. ¹⁰Yahai ilefumia karadu na kila kindo kikairwa mbinguni see. ¹¹Sakwa, wakati huo vandu varadu veveumusu mbele ya mmba ile duvekeri; Vedumwa ifuma kaiaasaria isha kwakwa. ¹²Roho kangivia enda navo ngitatofautiane navo. Wasoro vaa sifa vakaenda pamoja na nahani na dukaenda mmba ya mndu umu. ¹³Akaduvia shali elemlolya malaika veumusu mbele ya mmba yakwe neemba, "Ngiduma Yafa ngindemhende Simoni ambaye rina lakwe lingi ni Petro. ¹⁴Neemba ujumbe kwafo katika sho weokoka vahave na mmba yafo yoose. ¹⁵Ngiansa ichecha navo, Roho mtakatifu akasha dooka yamwao shali elesha kwa modu mwansoni. ¹⁶Ngikumbure machecha ya Bwana, aleamba, "Yohana alebatiswa kwa mringa, lakini mwebatiswa kwa Roho mtakatifu. ¹⁷Pia shali Ruva alefuna sawadi shali eleduininga sohosho duleamini katika Bwana yesu kristo, nahani ni veivi kwamba ngiidime impinga Ruva? ¹⁸Vaishwe mambo yahaya veleura ku bali valemisifu Ruva na iamba, "Ruva nalefuna toba kwa ajili ya mataifa pia" ¹⁹Basi vaamini ambao mateso neleansa kwa ifa kwa Spefano vakatawanyika ifuma Yerusalemu vaamini vahava veleenda kwasha, hadi mpaka Foinike, Kipro na Antiokia. Vakavavia ujumbe ihusu yesu emini taba kwa vayahudi na shi kwa ungi awaye yoose ku. ²⁰Lakini baadhi yamwao ni vandu ifuma kipro na krene, valesha Antiokia na iamba na vayahudi na imhubiri Bwana yesu. ²¹Na koko cha Bwana kivekeri pamoja navo na vandu veengi veleamini na imhundukia Bwana. ²²Habari samwao sikashika maduni mwa kanisa la yerusalemu na vakamduma Barnaba aende mpaka Antiokia. ²³Neeshe na ilolya karama ya Ruva alekunda na akavatia moyo voose ibaki na Bwana katika mioyo yamwao. ²⁴Kwa kfa avekeri mndu msha na ishurwe na Roho mtakatifu na imani na vandu veengi vakaengereka katika Bwana. ²⁵Baadaye Barnaba neleenda imlolya sauli. ²⁶Nemkolye akamhende Antiokia. Ikava kwa mwaka msima vakakusanyika pamoja na kanisa na ivafundisha vandu veengi. Na vanafunsi vakalahwa vakristo kwa mara ya kwansa fo Antiokia. ²⁷Na katika mfiri so manabii vakasooka ifuma yerusalemu mpaka Antiokia. ²⁸Umu wamwao ni Agabo lo rina lakwe, akaumuka aeshuriwa na Roho kfa shaa nkali ishefumia ulimwenguni koose. yahai ilefumia wakati wa siku sa Klaudio. ²⁹Kwa ado, vanafunsi kila umu shali elefanikiwa, veleamua ikamacha msaada kwa ndugu vakeri uyahudi. ³⁰Valefanya ado valeduma besa kwa koko cha Barnaba na Sauli.

12

¹Wakati huo mfalme Herode akaorwa koko chakwe kwa baadhi ya vala vefunuma kwenye kusanyiko ili ivatesa. ²Akambwaa Yakobo nduguye Yohana kwa upanga. ³Baada yelolia kuwa ivashihira vayahudi, akamra Petro see. Yahai wekeri wakati wa mkate isiyochachwa. ⁴Emree akammibia geresani na akavikia vikosi fiina fya askari ili i mringa, eletaraji imkamacha kwa vandu baada ya Pasaka. ⁵Petro akavikwa gerezeni, laki maombi yakafanywa kwa na kusanyiko kwa ajili yakwe kwa Ruva. ⁶Mfiri kabla Herode eteenda ifuma kyoo cho Petro elae katikati ya askari vavili, ekeri afingwa na monyororo ivili, na valinsi mbele ya mlango vevekeri veknga gereza. ⁷Sakwa, malaika wa Bwana ghafla akamfumia na nuru ikang'aa mmba. Akamkaba Petro mbaroni na imwamsa eamba, "Amka buru," ho minyororo evekeri afungwa akafufuka ifuma maokoni kwakwe. ⁸Malaika akammibia, "rara nguo na fiadu vyafu Petro akafanya ado. Malaika

akammbia, "rara vazi lafo na ungifuute."⁹Ado petro akamfata malaika kufumia sha. Eleamini cho kilefanywa na malaika kola ni cha lio ku. Aledhani nalolya maono.¹⁰Baada yehicha lindo la kwansa na la kavili vakashika getini, la shuma le ingia ienda mjini, likaruka limeni kwa ajili yamwao. Wakafuma sha vakasoka mtaa, mara malaika kamcha.¹¹Petro ijitambue, akaamba, "livaha ngaamini Bwana nelemduma malaika wakwe ili angifune katika maoko yama Herode na kwa matarajio a vandu voose va uyahudi."¹²Baada yemanya yahayo akasha kwenye mmba ya Mariamu mama yake Yohana ambaye ni Marko; Vakristo veengi velekusanyika veitereva.¹³Alelesha kwenye mlango wa kizuizi, mtumishi umu msichana anayeishi Roda akasha akafutwa.¹⁴Emanye ni sauti ya Petro, kwa furaha kalemwa ifutwa mlango; badala yakwe, kadilishya mmba ya chumba; na ivajulisha kuwa Petro neumusu mbele ya mlango.¹⁵Ado vakaamba kwakwe, "Vahave ni mwendaawazimu" lakini akakazia kua ni loi ni vee. Vakaamba "shohosho ni malaika wakwe."¹⁶Lakini Petro kaendelya ibisha, na vafutwe mlango vakamlolya na vakashangaa sana. Petro ngamanyamasisha kwa koko kimya kimya na ivavia shali Bwana alemfuna ifuma geresani akaamba,¹⁷"Vajulishe mambo yahaya Yakobo, na Ndugu sakwe." kisha akasiilya akaenda sehemu ingi.¹⁸Evekeri kwaya kukava na husuni nduve kati ya askari, ihusiana na cho kilefumia kwa Petro.¹⁹Baada ya Herode imsegecha na imlolya na akavavesa valinsi na akaamuru vawaawe. Akaenda ifuma uyahudi mpaka kaisaria na ikaa fo.²⁰Herode kava na nyafi dooka ya vandu va Tiro na Sidoni. Vakaenda kwa pamoja kwakwe. Vakava na umbuya na Blasto msaidisi wa mfalme, ili avaaheke. Kisha vakaitreva amani kwa kfa nchi yamwao ileambiliya kyao ifuma katika nchi ya mfalme.²¹Mfiri ulekusudiwa Herode karara mavazi ya kifalme na ichaamya katika kdendu chakwe cha ufalme na akavahutubia.²²Vandu vakakaba kelele, yahai ni sauti ya Ruva wala shi sauti ya mwanadamu ku!"²³Mara ghafla malaika akamkaba, kwa kfa elekolya amninga Ruva utukufu ku; akaliwa na chango na akafa.²⁴Lakini neno la Ruva likang'ana na isambaa.²⁵Baada ya Barnaba na Sauli ikamilisha huduma yamwao vakafuma hala na vakaulya yerusalemu, wakamwira na Yohana ambaye rina leoneka ni Marko.

13

¹Luvaha katika kanisa la Antiokia, havere baadhi ya manabii na vaalimu. Vavekeri Barnaba, Simeoni (alelahwa Nigeri). Lukio wa Kirene, Manaeni (ndugu atakeri wa samu wa Herode kiongesi wa Mkoa), na Sauli. ²Vekeri vebwabudu Bwana naifunga, Roho mtakatifu akaamba, "ngitengieni mbahi Barnaba na Sauli, vaifanye kasi yo ngilevalahia."³Baada ya kanisa ifunga na iitereva na ivikya maoko yamwao dooka ya vandu vahava, vakavacha vasiilie.⁴Kwa ado Barnabas na Sauli valemtee Roho mtakatifu na vakasooka ilekea Seleukia; ifuma fo valesafiri baharini ilekea kisiwa cha Kipro. ⁵Vekeri katika mji wa Salani, valetangasa neno la Ruva katika masinagogi wa wayahudi pia vavekeri pamoja na yohana Marko sha msaidisi mwamwao.⁶Veende katika kisiwa choose mpaka pafo, valekola mndu fulani msaavi, Nyahudi nabii wa uongo, ambaye rina lakwe livekeri Bar yesu. ⁷Msaavi shwahashu aleshirikiana na Liwali Sergio Paulus, avekeri mndu ere akili. Mndu shwahashu alevaalika Barnaba na Sauli kwa kfa nevekundi iishwa neno la Ruva. ⁸Lakini Elima "msaavi ula" (ado niado rina lakwe liletafsiriwa) alevapinga; alejaribu imhundusa ula Liwali afume kwenye imani.⁹Lakini Sauli aliyeitwa Paulo, avekeri naishirwa na Roho mtakatifu akamrisha meso, ¹⁰na akaamba "Eve mwana wa ibilisi, vaishirwa na aina soose za udanganyifu na udhaifu. Vahave ni adui wa kila aina ya haki. Wecha ihundusa shia sa Bwana, silenyooka ku, je wedima?"¹¹Luhava sakwa, koko cha Bwana kikeri dooka afo na weva kipofu. Welolya muu kwa muda ku" mara imu iruhu na mlima vikachona dooka ya Elimas; akaansa isunguka hala eitereva vandu vamwongose kwa imra koko. ¹²Baada ya Liwali ilolya cho kilefumwa akaamini kwa kfa aleshangaswa kwa mafundisho ihusu Bwana.¹³Luvaha paulo na mbuya sakwe valesafiri mriingeni ifuma Pafo na vakashika Perge katika Pamfilia. Lakini Yohana alevacha na iuya Yesusalemu. ¹⁴Paulo na mbuya akwe valesafiri ifuma Perge na vakashika Antiokia ya Pisidia. Fo vakaenda katika sinagogi nefiri wa sabato na ichamya sumbai. ¹⁵Baada yesoma sheria sa manabii, viongesi wa sinagogi alevadumia ujumbe veamba. "Ndugu kola mure ujumbe wa wetia moyo haadi ambeni!"¹⁶Kwa ado Paulo kaumuka na ivapungia koko; aleamba, "Vasoro va israeli na anyoo mweitii Ruva huchanyeni. ¹⁷Ruva wa va vandu va Israeli nalevashakwa baba samudu na wafanya vandu veengi vekaa katika nchi ya Misri na kwa koko chakwe iamswa kavaongosa shia yakwe. ¹⁸Kwa mwaka arobaini alevafumilia katika jangwa.¹⁹Baada yeharibu mataifa saba nchi ya kaanani alevaininga vandu vamudu nchi yamwao kwa urithi. ²⁰Matukio yahaya yoose yelefumia saidi ya mwaka mia iinya na hamsini. baada ya vindo vyahafi vyoose, Ruva kavaininga vaamusi mpaka Samweli Nabii.²¹Baada ya yahaya vandu valeitereva mfalme, ado Ruva alevaininga sauli mwana wa Kishi mndu na kabila la Benjamini, iva mfalme kwa mwaka arobaini. ²²Kisha baada ya Ruva imfuna ufalme, elemumusa daudi iva mfalme wamwao. Ivekeri ni ihusu Daudi kwamba Ruva neleamba, Ngilemkola Daudi mwana wa Yese iva mndu akundwa na moyo wakwa ambaye dwefanya kila kindo ngikundi."²³Ifuma kwenye ukoo wa mndu shwahashu Ruva aleihendie Israeli mkombosi, yesu, shali elehaidi ifanya. ²⁴Lahali lileansa ifumya kabla yesu atasha, kabla ya yesu atasha, Yohana kwansa aletangasa ubatizo wa toba kwa vandu voose wa Israeli. ²⁵Nave Yohana iva nemea kasi yakwe kaamba, "mwangifikiri nahani niveivi" nahani ni ula ku. Lakini huchanyeni sho esha nyuma yakwa ngestahili ilegesa fiadu vya machende akwe ku.²⁶Ndugu vana va ukoo wa Abrahamu, na vala kati yamwani mwemwabudu Ruva, ni kwa ajili yamudu kwamba ujume shu wa ukombosi uledumwa. ²⁷Kwa vala veishi Yerusalemu, na tawala vamwao vemlemmánya kwa uhalisia ku, na wala velemanya ujumbe wa manabii ambao wesomwa kila sabato ku kwa ado valetimisa ujumbe wa manabii kwa imhukumu yesu ifa.²⁸Japokuwa velekola sababu nsha kwa ifa kudi yakwe ku, valeitereva Pilato ammbwae. ²⁹Vemae mambo yoose eleandikwa ihusu vee velemmashwa mtini na imrara kaburini.³⁰Lakini Ruva nalemfufua ifuma kutoka wafu. ³¹Alelolya kwa mfiri nyiingi kwa vala valeenda nave ifuma Galilaya ilelekea Yerusalemu. Vandu vahave luvaha ni mashahidi va vandu.³²Ado duvahendia habari njema

ihusu ahadi veleiningwa vababu vamodu.³³Ruva katika lahalo alemfufua yesu na imuuva see katika mo. Yahai pia aleandikwa katika saburi ya kavili: 'Vahave ni mwanaakwa, luni ngava ndiafo'.³⁴Pia ihusu ukweli ni kwamba alemfufua katika wafu ili kwamba mmbili wakwe utaharibike, alechecha adi: 'Ngekuniinga utakatifu na baraka halisi sa Daudi'.³⁵Yahai yo sababu kaamba pia katika saburi ingi, 'Weruhusu mtakatifu wafo ilolya uboru ku'.³⁶Kwa kfa baada ya Daudi itumikia mapenzi ya Ruva katika kisasi chakwe, nalelaa, alerarwa pamoja na baba sakwe, na aleulolya uharibifu,³⁷Lakini aliyefufuliwa na Ruva alelolya uharibifu ku.³⁸Ado na imanike kwamwani ndugu, ihidia mndu shu msamaha wa sambu ulehubiriwa.³⁹Kwa ve kila aaminiye nehasabiwa haki na mambo yoose ambayo sheria ya musa ivevaininga haki ku.⁴⁰Ado basi veni vaangalifu kwamba kindo velechechya manabii kitafume kwamwani: ⁴¹'Sakwa enyi mwedharau na mndeshangaa na mndeangamia; kwa vile ngifanya kasi katika mfiri samwani; kasi ambayo mwedima amini ku hata kola mndu navaelesa.'⁴²Wakati Paulo na Barnaba veesiile vandu vakaitereva vacheche maneno yahaya mfiri wa sabato yesha.⁴³Wakati mkutano wa sinagogi usie, Wayahudi veengi na vaongofu thabiti valemfata Paulo na Barnaba ambao velechecha navo na valemvamisa vaendelye katika neema ya Ruva.⁴⁴Sabato ilefata, katika mji msima ulekusanyika ushwa neno la Ruva.⁴⁵Wayahudi valolye makutano, vekaishwa ung'odo na ichecha maneno epinga findo fileambwa na Paulo na vakamlahilia.⁴⁶Lakini Paulo na Barnaba valechecha kwa ujasiri na iamba, "Ivekeri ni muhimu kwamba neno la Ruva lichechwe kwansa kwamani" kwa kfa mlisukuma kwasha ifuma kwamwani na ijilolya kua mwstahili usima wa milele ku, sakweni dwahundukia Mataifa.⁴⁷Shali ambavyo Bwana aledumuru eamba, ngilevavikya nyahanyo sha nuru kwa vandu va mataifa kwamba muhinde wokovu kwa pande soose za uruka.⁴⁸Mataifa veishwe lahali, valekunda na isifu neno la Bwana.⁴⁹Veengi valeshakulwa kwa usima wa milele valeamini.⁵⁰Lakini Vayahudi valevasihi vo velekfuna na vafele muhimu pia na fiongosi wa mji. Yahaya nelechochea mateso dhidi ya Paulo na Barnaba na velevakumba sha ya mipaka ya mji.⁵¹Lakini Paulo na Barnaba valeduka duka fumbi ya machende yamwao. Kisha vakaenda kwenye mji wa Ikonio.⁵²Na vanafunsi veleishwa furaha pamoja na Roho mtakatifu.

14

¹Ikafumia kiidya ya Ikonio kwamba paulo na Barnaba valeingia pamoja kiidi ya sinagogi la vayahudi na ichecha shali kundi iduve la vandu vayahudi na vayunani, valeamini.²Lakini vayahudi wasiotii vakavachochea akili wamataifa na ivafanya iva vaviishwa dhidi ya ndugu.³Kwa ado velekaa fo kwa muda mwasha, vechecha kwa ujasiri kwa oru wa Bwana, kunuvefuna uthibitisho ihusu ujumbe wa neema yakwe. Alefanya kwa ifuna ishara na maajabu fifanywe kwa koko cha Paulo na Barnaba.⁴Lakini eneo iduve la mji lileavana: baadhi ya vandu vevekeri na vayahudi na baadhi pamoja na mitume.⁵Wakati wamataifa na wayahudi vejaribu ivashawishi fiongosi vamwao ivatendia uviishwa na ivaponda mawe Paulo na Barnaba,⁶vakalimanya lohola na idishilya katika miji ya Likaonia, Listra na Derbe, na machecha yo esanguka halahala,⁷na foodo valehubiri injili.⁸Na fo Listra havekeri na mndu umu alechamia machende akwe avere oru ku, kilema ifundo ndeuni kwa mae, ilemewahi ichambuka ku.⁹Mndu huyu kamsihi paulo ichecha, Paulo kamkarishia meso na akalolya kwamba avere imano yehairwa.¹⁰Ado kaamba kwake kwa sauti ya dooka, "Umuka kwa machende afo" na mndu ula katoola dooka na iansa ichambuka.¹¹Usanga ulolye kila Paulo alefanya, valeinua sauti samwao, veamba katika usha ya Kilikaonio, "Ruva adusookya kwa namna ya binadamu."¹²Vakamlaha Barnaba "Zeu," na Paulo Herme" kwa kfa avekeri msemaji mduve.¹³Kuhani wa Zeu, ambaye hekalu lakwe livekeri sha mji alehende bung'a la umbe na mtungo wa maua mpaka kwenye lango la mji vee na isanga vevekundi ifuna sadaka.¹⁴Lakini mitume, Barnaba na Paulo, veishwe lahali valeshawa mavazi yamwao kwa buru vakaenda sha kwa isanga, velia.¹⁵na iamba, nyo vandu niiki mufanya mambo yahaya? Na sahaso ni binadamu vere hisia sha sa mwani. Duvahendie habari nsha, kwamba mhunduke ifuma kwenye findo fiteva na imwelekea Ruva ekeri hai, eletana mbingu, uruka na habari na kila kindo kikeri fo.¹⁶Katika nyakati so silehicha alevaruhusu mataifa ichambuka katika shia samwao veemeni.¹⁷Lakini bado, alesilya hatare shahidi ku, Katika lohola alefanya usha na kavaininga mfua ifuma mbinguni na nyakati sa masao, alevaishura moyo yamwani kwa kyao na furaha."¹⁸Hata kwa machecha yahaya Paulo na Barnaba kwa shida valeshiingia isanga ivafunia sadaka.¹⁹Lakini baadhi ya wayahudi ifuma Antiokia na Ikonio valesha ishamwishi isanga. Vakamkaba mawe Paulo na imrudwa mpaka sha ya mji vedhani akeri amefa.²⁰Hata ado vanafunsi vavekeri vaumuka karibu nave, akaumuka vakaingia mjini . Mfiri wakavili aleenda Derbe na Barnaba.²¹Baada yefundisha injili katika mji ula na ivafanya vanafunsi veengi, alenya Listra, hadi Ikoniamu, na hadi Antiokia.²²Valeandelya iimarisha nafasi sa vanafunsi na ivatia moyo na iendelya katika imani alaamba "lasima duhiche katika ufalme wa Ruva kwa ihidya mateso meengi".²³Valevateua kwa ajili yamwao vameku va kila kusanyiko la vaaminio na vakeri vaitereva na ifunga, valemvakabidhi kwa Bwana ambaye voo velemwamini.²⁴Kisha vakahicha katika Pisidia, vakashika Pamfilia.²⁵Wakati vecheche machecha katika Perga, valesooka ienda Atalia.²⁶Ifuma foodo waledwa meli mpaka Antiokia ambako vavekeri vajifuna kwa neema ya Ruva kwa ajili ya kasi ambayo luvaha velekola valeimaa.²⁷Veshike fo Antiokia, na ilihumbanya kusanyiko la pamoja, vakafuna taarifa ya mambo ambayo Ruva alefanya kwamwao, na shali alevafungulia mlango wa imani kwa vandu wa mataifa.²⁸Valekaa kwa muda uasha na vanafunsi.

15

¹vandu fulani velesooka ifuma uyahudi wafundisha ndugu, veamba, "mtemedinwa sha desturi ya Musa, mwedime iokolewa ku".²Wakati Paulo na Barnaba vakeri na mapambano na mjadala pamoja navo, ndugu veleamua kwamba Paulo, Barnaba, na veengi kadhaa vaende Yerusalemu kwa mitume na vameku kwa ajili ya swali lahali.³Kwa ado, kwa

iduma kwao na kanisa, vakahicha Foinike na Samaria vetangasa ihunduswania kwa mataifa. Velehinde furaha nduve kwa ndugu voose, ⁴Veeshe yerusalamu velekaribishwa na kanisa na mitume na vameku na vakawasilisha taarifa ya mambo yoose ambayo Ruva alefanya pamoja navo. ⁵Lakini vandu fulani vala veleamini katika kundi la mafarisayo veleumuka na iamba, "ni muhimu ivadina na ivaamuru wave sheria ya Musa". ⁶Ado mitume na vameku veleumuka pamoja na ifikiria swala lahali. ⁷Baada ya majadiliano maasha, Petro aleumuka na iamba kwamwao, "ndugu mwamanyanya kwamba kitambo nsha kilehicha Ruva alefanya chaguo kati yamwani, kwamba kwa dumbu lekwa mataifa vaishwe neno la injili, na iamini. ⁸Ruva, aishi mioyo, neshuhudia kwamwao, nevaininga Roho mtakatifu, shali elefanya kwamodu; ⁹na aletengenesa utofauti kati yamwao na voo ku, efanya mioyo yamwao safi kwa imani. ¹⁰Kwa ado, niiki mumjaribu Ruva kwamba muvikye nira dooka ya singo sa vanafunsi ambaye hata baba samwao wala sohoso dumedima istahili? ¹¹Lakini duamini kwamba dukolwa kwa neema ya Bwana yesu, shali vavekeri. ¹²Kusanyiko loose ulesia sii vernhuchanya Barnaba na Paulo veleeri vefuna taarifa ya ishara na maajabu ambayo Ruva alefanya pamoja navo kati ya vandu va mataifa. ¹³Veeche ichecha Yakobo alejibu eamba, "Ndugu huchanyeni. ¹⁴Simoni naelesea shali kwansa Ruva kwa neema alevaheeka mataifa ili kwamba ajiininge ifuma kwamwao vandu kwa ajili ya rina lakwe. ¹⁵Machecha ya manabii nekubaliana na lahali shali lileandikwa. ¹⁶Baada ya mambo yahaya ngeuya na ijenga see hema ya Daudi, lilechonia sumbai, ngeumusa na ihuisha uharibifu wakwe, ¹⁷ili kwamba vandu valebaki vamsengecha Bwana pamoja na vandu va mataifa velelahwa kwa rina lakwa. ¹⁸Ado ni akdo aleamba Bwana alefanya mambo yahayo ejulikana tangu enzi za kasha. ¹⁹Ado basi, ushauri wakwa ni, kwamba dutavaininge ukiva vandu va mataifa vamhundukie Ruva; ²⁰lakini duandike kwamwao kwamba vajiepusha kwasha na uharibifu wa sanamu, tamaa za uasherati, na filefaachwa na samu. ²¹Ifuma visasi fya vameku kure vandu katika kila mji vehubiri na imsoma Musa katika masinagogi kila sabato.. ²²Kwa ado ikalolwa iva nevashihira mitume na vameku pamoja na kanisa loose, imshakwa Yuda alelahwa Barnaba, na Silasi, vavekeri fiongosi wa kanisa, na ivaduma Antiokia pamoja na Paulo na Barnaba. ²³Valeandika adi, "Mitume, vameku na ndugu, kwa ndugu va mataifa vakari Antiokia, shamu na kilikia, salamu. ²⁴Duleishwa kwamba vandu fulani ambao duvevaininga amri yo ku, valefumwa kwamodu na valevataabisha kwa mafundisho ehende ukiva nafsini kwamwani. ²⁵Kwa ado ilelolwa ni usha kwamodu voose ishakwa vandu na ivaduma kwamwani pamoja na vakunde vamu du Barnaba na Paulo. ²⁶vandu velehatarisha maisha yamwao kwa ajili ya rina la Bwana yesu kristo. ²⁷Kwa ado dulemduma Yuda na Sila vevavia mambo yahayo. ²⁸kwa kfa ilelolwa usha kwa Roho mtakatifu na kwamwani, itevikia dooka yamwani mzungu mduve kuliko mambo yahayokeri ya lasima. ²⁹Kwamba mhunduke ifuma kwenye findo fifunwa kwa sanamu, samu, vindo fya ifaachwa na uasherati. Kola mwejivikya kwasha na fyahafi, yeva usha kwamwani nakwafoni. ³⁰Ado baasi, vetawanyike, valesookya Antiokia; baada yefanya kusanyiko pamoja, valewasilisha barua. ³¹Vekeri veisoma, valekunda kwa kfa ya yetiwa moyo. ³²Yuda na Sila, na Manabii, valevatia moyo ndugu kwa machecha meengi na ivatia oru. ³³Baada yekaa muda fulani foodo, valelawanyishwa kwa amani ifuma kwa ndugu kwa vala velevaduma. ³⁴(lakini ilelolwa ni usha Sila ibaki fo) ³⁵Lakini Paulo na veengi velekaa Antiokia pamoja na veengine veengi, ambapo vefundisha na ihubiri neno la Bwana. ³⁶Baada ya mfiri kadhaa Paulo aleamba kwa Barnaba, "Na duuye kuvaha na ivachambikya ndugu katika kila mji tulipohubiri neno la Bwana, na ivalolya shali vekeri. ³⁷Barnaba nevekundi pia imwira pamoja navo yohana alelahwa Marko. ³⁸Lakini paulo kafikiria ivekeri usha imwira Marko ku alevacha fo Pamfilia na eleendelya navo katika kasi ku. ³⁹Kisha hoodo hakafumya mabishano maduve kwa ado vakatengana, na Barnaba kamwira Marko na isafiri na meli mpaka Kipro, ⁴⁰lakini Paulo alemshakwa Sila na isoilya, baada yekabidhiwa na ndugu katika neema ya Bwana. ⁴¹Na neleenda ihidia Shamu na Kilikia eimarisha makanisa.

16

¹Paulo pia aashe Derbe na Lystra; na sakwa, hala hevere mwanafunzi elahwa Timotheo, ni msangi aloneka na mama wa kiyahudi ambaye ni muumini na ndiakwe ni Mgiriki. ²Vandu wa Litra na Ikonja valemshuhudia usha. ³Paulo avemkundi ili asafiri nave ado kamwira kamdina kwa kfa ya vayahudi vevekeri foodo kwani voose walemmanya kua ndie ni Mgiriki. ⁴Vekeri veenda valehicha kwenye miji na ifuna maagiso kwa makanisa ili iyatii maagiso yo aleandikwa na mitume na vameku fo yerusalemu. ⁵Ado makanisa yakaimarishwa katika imani na vala veleamini vakaengereka kwa idadi kila mfiri. ⁶Paulo na vensake vakaenda Firigia na Galatia, kwani Roho wa Ruva alevahiima ihubiri neno fo kwenye jimbo la Asia. ⁷vakaribie Misia, valejaribu ienda Bithinia, lakini Roho wa yesu akavahiima. ⁸Kwa ado vakahicha Misia vakasha mpaka mji wa Troa. ⁹Maono akamfumia Paulo kyoo, kuvekeri na mndu wa Makedonia aumusu akamlaha na iamba "shio mduheke kuni makedonia". ¹⁰Paulo alolye maono mara akajiandaa ienda Makedonia emanya Ruva aleulaha kwamba Ruva aledulaha ihubiri injili. ¹¹Ado dukafuma ifuma Troa, dukaenda moja kwa moja Samothrake, na mfiri ulefata dukashika mji wa Neapoli. ¹²Ifuma hoodo dukaenda Filipi ambao ni moja ya mji wa Makedonia, mji muhimu katika wilaya na utawala wa Kirumi na dukakaa kwa mfiri kadhaa. ¹³Mfiri ya sabato, duleenda sha ya lango kwa shia ya yorur, sehemu ambayo Duledhani kure handu hefanya maombi. Dulechaamya sumbayi na ichecha na vafele velesha pamoja. ¹⁴Mfele umu elahwa Lidia, nekumba sambarau, ifuma katika mji wa Tiatira, ekeri nemwabudu Ruva, alechuhuchanya, Bwana kafutwa moyo wakwe na ivikya maaneni machecha elelechwa na Paulo. ¹⁵Baada yebatiswa, vee na mmba yakwe yoose aledusihi eamba, "kola mwalolya kuwa nahani ni mwaminifu katika Bwana ngavasihi muingie na ikaa kwakwa" Akadusihi sana. ¹⁶Ikava kwamba, wakati duenda handu heitereva msichana umu. Avechuche pepo la utambusi akaloliana na sohoso. Iemhendie Bwana wakwe faida nyiingi kwa ibashiri. ¹⁷Mfele shwawashu nelemfata Paulo pamoja na sohoso, akakaba kelele na iamba, "Vasoro vahava ni vatumishi va Ruva ekeri mduve, vevatangasi nyohonyo habari sa wokofu".

¹⁸Alefanya ado kwa mfiri nyiingi, lakini Paulo ekeri asuirwa na tendo lohoho, akahunduka mma na immbia pepo, "Ngakuamuru kwa rina la yesu ufume kiidi yakwe". Nave kafuma na imcha mara moja. ¹⁹Mabwana sakwe valolye ya kuwa tumaini la faida yamwao leasiilya valevara Paulo na Sila na ivahurusa tela mbele ya vere mamlaka. ²⁰Vevasise kwa mahakimu, vakaamba, "vasoro vaa ni vayahudi na vesababisha ghasia nduve katika mji wamodu. ²¹Vefundisha mambo ambayo shi sheria sohoso iyaambilya wala iyafata sha Varumi ku. ²²Isanga likavaamkya kinyume Paulo na Sila, mahakimu vakashawa nguo samwao na ivafuna na iamuru wamanywe fimbo. ²³Baada yevamanya fimbo nyiingi vakavakumba geresani na iamuru askari va geresi ivavinga usha. ²⁴Baada yeambilya amri yo askari va geresi velevakumba katika chumba cha kiidi ya geresi na ivafunga machende yamwao sehemu yo velevavikya. ²⁵Wakati wa kyoo cha manane Paulo na Sila vakava veitereva na iimba nyimbo se msifu Ruva, kuni vafungwa vengi vevahuchanya, ²⁶Ghafla kukafumia tetemeko iduve na msingi ya geresi ikachechemu, milango ya geresi ikafutuka na minyororo ya vafungwa voose ukalegeswa. ²⁷Mlini wa Geresi akaamka ifuma choni na akalolya molango yoose ya geresi ingifutwe, ado kaira upanga wakwe maana nevekundi ijiwaa kwa kfa alefikiri vafungwa voose valikwishatoroka, ²⁸Lakini, Paulo akakaba kelele kwa sauti nduve eamba, "utajisuru ku voose dukeri haadi." ²⁹Mlini wa geresi kaitereva taa sihendwe na kaingia mmba ya geresi kwa haraka ichechemu na iihova, akavahukya Paulo na Sila, ³⁰na ivafuna sha ya geresi na iamba, Vaheshimiwa ngavika aja ili ngikole iokoka?." ³¹Navo vakammbia, "Mwamini bwana yesu naave weokoka pamoja na mmba yafo. ³²Valenena neno la Bwana kwakwe pamoja na vandu voose va kaa kwakwe. ³³Mlini wa geresi kavaira kyoo kila na ivasambia sehemu valeumia, vee pamoja na vandu va kaa kwakwa vakabatiswa mara. ³⁴Akavahende Paulo na Sila kaa kwakwe na ivaininga kyao. Nave kava na furaha nduve pamoja na vandu vakaa kwakwe kwa kfa valemwamini Ruva. ³⁵Ikeri kwaya, mahakimu valeduma ujumbe kwa yule mlini ula wa geresi veamba, Varuhusu vandu vala vasilyle". ³⁶Mlini wa geresi akamjulisha Paulo dooka ya machecha yohoyo ya kuwa, "Mahakimu valeduma ngiruhusu musiilye: Ado fumeni sha na musiilye kwa amani." ³⁷Lakini Paulo akavavia, "valedukaba hadharani, vandu ambao ni varumi bila iduhukumu na valeamua idukumba geresani; halafu luvaha vekundi idufuna kwa siri? Ehe yewesekana ku voo veemeni vashe idufuna handu ha." ³⁸Valinsi vakavajulisha mahakimu dooka ya machecha yohoyo, mahakimu vakaiihova sana hala velemanya kuwa Paulo na Sila ni Varumi. ³⁹Mahakimu vakasha na ivasihi vafume, na vefafune sha ya geresi, valevaitereva Paulo na Sila vafume sha mji wamwao. ⁴⁰Kwa ado Paulo na Sila vakafuma sha ya geresi vakasha na kaa kwa Lidia. Paulo na Sila velolye ndugu, valevatia moyo na kisha isilya katika mji shohosho.

17

¹Na vehiche katika miji ya Amfipoli na Apolonia, valesha mpaka mji wa Thesalonike ambao kuvere sinagogi la Vayahudi. ²Shali ivekeri kawaida ya Paulo, aleenda kwamwao na kwa muda wa mfiri isadu sa sabato alejadiliana navo dooka ya maandiko. ³Avekeri evafutulya maandiko na ivaelesa kuwa ilempasa kristo ateseke na kisha ifufuka see ifuma kwa vafu. Akavavia, "Shu Yesu ngivavia habari sakwe ni ve kristo". ⁴Baadhi ya Vayahudi valeshawishika na iungana na Paulo na Sila pamoja na Vagiriki Vacharuva, vafele veedngi vaongofu na kundi kubwa la vandu. ⁵Lakini baadhi ya Vayahudi vateleamini, valejawa na ung'odo, vakaenda tela na ivaira baadhi ya vandu vaviishwa, vakahumbanya isanga la vandu pamoja na isababisha ghasia mjini, kisha vakaifamia mmba yama Jason, vevakundi ivara Paulo na Sila ili wahende mbele ya vandu. ⁶Lakini vevaue valemra Yasoni na baadhi ya ndugu veengi na ivakamacha mbele ya maofisa va mji, vekaba kelele, Wasoro vaa valepindwa uruka vashika mpaka kuni pia. ⁷Vasoro vahava valekaribishwa na Yasoni veihalifu sheria ya Kaisari, veamba kure mfalme ungi nelahwa yesu". ⁸Isanga na maofisa wa mji veishwe mambo yahayo vakaingiwa na wasiwasi. ⁹Baada ya iva vamaia besa ya thamani ya ulinsi ifume kwa Yason na veengi, valevalekia vesiilye. ¹⁰Kyoo kila ndugu valemmdums Paulo na Sila Beroya. Na vashike kulaha kula veleenda katika sinagogi la Vayahudi. ¹¹Vandu vala vavekeri veera wrefu mduve kuliko Vandu vala va Thesalonike, kwa kfa vavekeri utayari wa iambiliya neno la akili samwao, na ichungusa maandiko kila mfiri ililolya kama machecha eambwa ni ado ekeri. ¹²Kwa ado veengi vamwao velemamini vakeri vafele vere ushawishi mduve wa Kigiriki na vasoro veengi. ¹³Lakini Vayahudi wa Thesalonike vagundue kwamba Paulo netangasa neno la Ruva fo Beroya, veleenda fo na ichochea na kisha iansisha ghasia kwa vandu. ¹⁴Kwa haraka, ndugu vakamkamacha paulo kwa shia ya ziwa lakini Sila na Timotheo vakabaki hala. ¹⁵Vala ndugu valemkamacha Paulo velehicha nave hadi Athene, vemche Paulo foodo veleambilya maagiso ifuma kwakwe kuwa Sila na Timotheo washe kwakwe haraka. ¹⁶Na wakati vevaveecha fo Athene, roho yakwe ilesua kiidi yakwe shali alelolya mji uishwe sanamu nyiingi. ¹⁷Ado kajadiliana katika sinagogi na Vayahudi vala valemcha Ruva na kwa vala voose alekolana navo kila mfiri tela. ¹⁸Lakini baadhi ya Wanafalsafa va Waepikureo na Wastoiko vakamkabili. Na vengi vakaamba, "Ni choiki ukiamba mwongeeji mseka"? Vengi vakaamba, "ilolwe nehubiri habari ya Ruva mgeni," Kwa kfa nehubiri habari ya yesu na ufufuo. ¹⁹Vakamwira Paulo na imhende Areopago, veamba, "Dwedima imanya mafundisho ya mahia ufundisha? ²⁰Kwa kfa uhende mambo mahia katika madu yamodu. Kwa ado dukundi imanya mambo yahaya nere maana yoiki?" ²¹(Na vandu voosde wa Athene pamoja na vageni vakeri kwamwao, vetumya mda wamwao aidha katika ichecha na ihuchanya dooka ya jambo ihia.) ²²Kwa ado paulo akaumuka katikati ya vandu va Areopago na iamba, "Nyo vandu va Athene, ngioni shali nyohonyo ni vandu va dini kwa kila namna". ²³Kwani katika ihicha lakwa na isakwa findo fyamwani vye abudu, ngalolya machecha emaandike katika moja ya madhabahu yamwao, KWA RUVA ITEMANIKYE". Ado baasi, sho mumwabudu bila imanya nive ngimjulishwa kwamwani. ²⁴Ruva aleumwa uruka na kila kindo kikeri kiidi, kwa kfa ni Bwana wa mbingu na nchi, edime ikaa katika mahekalu ematengenese kwa maoko ku. ²⁵Na pia etumikiwa kwa maoko ya mwanadamu ku kana kwamba nehitaji kindo kwamwao, kwani vee emeni nevaininga vandu usima na pumsi na findo

vingi fyoose.²⁶ Ihidya mndu umu, alefanya mataifa yoose na vandu veishi dooka ya kyamu cha uruka, na akavavikya nyakati na mrasa katika maeneo yo veishi.²⁷ Kwa ado, imsengecha Ruva, na yamkini vamshike na imkola na kwa uhakika ekeri kwasha na kila umu wamodu ku²⁸ Kwakwe duishi, duchambuka na iva na usama womodu, shali mtunsi wamwani umu wa shairi aleamba, 'dui vazaliwa vakwe'.²⁹ Kwa ado ikava sohoso ni vazaliwa va Ruva dwepaswa ifikiri iva uungu ni sha dhahabu au shaba au mawe ku, sanamu ileshongwa kwa ustadi na mawaso ya vandu.³⁰ Kwa ado, Ruva alenyamasia nyakati sila sa utiiri lakini luvaha neamuru vandu voose kila handu vakolye itubu.³¹ Yahai ni kwa kfa elevikya mfiri wehukumu uruka kwa haki kwa mndu ambaye alemshakwa. Ruva alefuna uhakika wa mndu shu kwa kila mndu hala alemfufua ifuma kwa vafu.³² Na vandu wa Athene veishwe habari yefufuliwa kwa vafu baadhi yamwao vakamdhihaki Paulo ila vengi vakaamba, "Dwehuchanya see kwa habari ya jambo lahali".³³ Baada ya haado, Paulo akavaacha.³⁴ Lakini baadhi ya vandu valeungana nave vakaamini ekeri fo Dionisio Mwareopago, na mfele elehwa Damari na vengi pamoja navo.

18

¹Baada ya mambo yahayo, Paulo alesiiya Athene ienda Korintho. ²Foodo akamkola Myahudi elahwa Akwila mndu wa kabila la Ponto, vee na mfele wakwe alahwa Prisila velesha ifuma fo Italia, kwa kfa Klaudia aleamuru Vayahudi voose vasiilye Roma; Paulo kasha kwamwao; ³Paulo kaishi na ifanya kasi navo kwani ve nefanya kasi iusana na yamwao. Vo vevekeri vatengenese mahema. ⁴Paulo akajadiliana navo katika sinagogi kila mfiri wa sabato. Alevashawishi vayahudi pamoja na Vagiriki. ⁵Lakini Sila na Timotheo vaashe ifuma Makedonia, Paulo alesukumwa na roho ivashuhudiya Vayahudi iva yesu ni vee kristo. ⁶Wakati Vayahudi vempunga na imdhihaki, ado paulo kadukaduka vazi lakwe mbele yamwani na ivavia, "Samu yamwani na ive dooka ya mndwe yamwani mameni; naani ngiire hatia ku. ifuma luvaha na iendelya ngivaendya mataifa". ⁷Ado kasiilya ifuma hala akaenda kwenye mmba ya Tito Yusto, mndu emwabudu Ruva. Mmba yakwe ikeri karibu na sinagogi. ⁸Krispo, Kiongosi wa sinagogi pamoja na vandu vakaa kwakwe vakamwamini Bwana. Vandu veengi wa korintho valemwishwa paulo echecha veleamini na ibatiswa. ⁹Bwana akammbia Paulo kyoo kwa shia ya maono, "utaihove, lakini checha na utasie su". ¹⁰Kwani nahani ngikeri pamoja naave, na kure ejaribu ikusura ku. Maana ngiire vandu veengi katika mji shu. ¹¹Paulo kakaa fo kwa muda wa mwaka umu na mweri sita efundisha neno la Ruva miongono mwamwao. ¹²Lakini Galioefanywe mtawala wa Akaya, Vayahudi veleumuka pamoja kinyume na Paulo na imkamacha mbele ya kdengu cha hukumu, ¹³veamba, "mndu shahasho nevashawishi vandu vamwabudu Ruva kinyume cha sheria". ¹⁴Wakati Paulo ikundi iamba, Galio akavavia vayahudi, "nyoo vayahudi, shali ivekeri ni kosa au uhalifu, ivehiva halali ivashuhulikia. ¹⁵Lakini kwa kfa ni maswali, ehusu machecha na marina, na sheria samodu, basi hukumuni nyohonyo mumeni. Nahani ngitamani iva hakimwa kwa mambo yahaya ku." ¹⁶Galio kavaamuru vasiilye mbele ya kdengu cha hukumu, ¹⁷Ado vakamra Sothene, kiongosi wa sinagogi, vakamkaba mbele ya kdengu cha hukumu. Lakini Galio alejali cho velefanya ku. ¹⁸Paulo, baada yekaa hala kwa mda mwasha alevacha ndugu na isiiya na meli Siria pamoja na Prisila na Akwila. Kabla yeondoka bandarini, aleusa mafili yakwe kwani alekola aakana iva mnadhiri. ¹⁹Veshike Efeso, Paulo elemcha Prisila na Akwila hala, lakini vee emeni akaingia kwenye sinagogi na ijadiliana na vayahudi. ²⁰Vembie Paulo akae navo kwa muda mwasha vee akolyaa. ²¹Lakini kasiilya kwamwao, kavavia, "ngiuya see kwamwani, ikiwa ni mapensi ya Ruva". Baada ya haado nalesiilya kwa meli ifuma Efeso. ²²Paulo aatue Kaisaria, neledwaa ienda iidikira kanisa la Yerusalemu, kisha akasoka sumbai kwa kanisa la Antiokia. ²³Baada yekaa kwa mda hala, Paulo ihidia maeneo ya Galatia na Frigia na ivatia moyo vanafunsi voose. ²⁴Myahudi umu elehwa Apolo, eleoneka fo Alexandria, nalesha Efeso. Avekeri na ufasaha katika ichecha na hodari katika maandiko. ²⁵Apolo nevekeri aelekeswa katika mafundisho ya Bwana. shali evekeri na bidii katika roho, alechecha na ifundisha kwa usahihi mambo imhusu yesu, ila alemanya ubatiso wa Yohana taba. ²⁶Apolo kaansa ichecha kwa ujasiri katika hekalu, Lakini Prisila na Akwila vamwishwe vakafanya umbuya nave na vakamwelesea dooka ya shia za Ruva kwa usahihi. ²⁷Etamani isiiya ienda Akaya, ndugu vakamtia moyo na imwandikia barua vanafunsi vevekeri Akaya ili vakole imwambilya. Ashike, kwa neema eleveheeka sana vala veleamini. ²⁸Kwa oru sakwe na maarifa, Apolo aliwasidi Vayahudi hadharani erora ihidia maandiko iva yesu ni vee kristo.

19

¹Ikava kwamba Apolo ekeri Korintho, Paulo akahicha nyanda sa dooka na ishika katika mji wa Efeso na akakola vanafunsi kadhaa foodo. ²Paulo kammbia, "Je mleambilya Roho mtakatifu mlipoamini?" Vakammbia "Ehe duledima hata iishwa ihusu roho mtakatifu ku". ³Paulo akaamba, "Luvaha nyohonyo mlebatiswaje?" Vakaamba, katika ubatiso wa Yohana. ⁴Basi Paulo akajibu, Yohana alebatisa kwa ubatiso wa toba. Akavavia vandu vala kwamba valepaswa iamini ula ambaye aveesha baada yakwe yaani, yesu". ⁵Vandu veeishwe habari yahai vakabatiswa kwa rina la Bwana Yesu. ⁶Na ikava Paulo aavikye maoko yakwe dooka yamwao, Roho mtakatifu akasha dooka yamwao, na vakaansa echecha kwa lugha na itabiri. ⁷Jumla yamwao vevekeri vasoro vapatao ikumi na vavili. ⁸Paulo aleenda katika Sinagogi akachecha kwa ujasiri kwa mda wa mweri isadu. Avekeri eongosa majadiliano na ivakoocha vandu ihusu mambo ehusu ufalme wa Ruva. ⁹Lakini vayahudi vengi vevekeri vakaidi na valeansa iamba maviishwa ihusu shia ya kristo mbele ya isanga. Basi Paulo nelechana navo na akavatenga vaamini kwasha navo. Nave naleansa ichecha kila mfiri katika ukumbi wa Trano. ¹⁰Yahai ileendelya kwa miaka ivili kwa ado voose veveishi katika Asia valeishwa neno la Bwana, voose vayahudi na Vayunani. ¹¹Ruva nevefanya matendo maduve kwa koko cha Paulo, ¹²Kwamba hata vagonjwa valehai na roho nshafu valevafuma, wakati veire leso na nguo silefuma mmbilini kwa Paulo. ¹³Lakini kuvere Vayahudi vapunga pepo vesafiri ihidia eneo lo,

valetumia rina la yesu kwa ajili ya matumisi amwao veemeni. Vevavie vala vere pepo vashafu; veamba, "Ngavaamuru mfume kwa rina la yesu ambalo ambaye Paulo emhubiri." ¹⁴"Vo valafanya yahayo vevekeri vana saba va kuhani mkuu wa Kiyahudi, Skewa. ¹⁵Roho vashafu vakavajibu, "Yesu ngimwishi, na Paulo ngimwishi; lakini nyohonyo ni veive?." ¹⁶Ula roho mshafu ndani ya mndu akavatoolya vapunga pepo na akavashinda oru na ivakaba. lo veledisha ifuma mmba ya vekeri duhu na ijeruhiwa. ¹⁷Jambo lahali likamanika kwa voose, Vayahudi na Vayunani ambao valeishi fo Efeso. Vakava na uhova sana na rina la Bwana likasidi iheshimiwa. ¹⁸Pia, veengi va vaumini velesha na vakaungama na idhihirisha matendo maviishwa yo vefefanya. ¹⁹Veengi vefefanya uganga vakahumbanya fitabu fyamwao vakafikora mbele ya kila mndu. Wakati voo vehesabu thamani ya findo fyo ivekeri fipande hamsini elfu fua besa. ²⁰Ado neno la Bwana likaenea kwa upana sana katika oru. ²¹Paulo ikamilisha huduma yakwe kula Efeso, Roho akamwongosa iende Yerusalemu ihiodya Makedonia na Akaya; Akaamba, "Baada yevafo yengipasa ilolya Rumi pia. ²²Paulo kavaduma Makedonia vanafunsi vakwe vavili, Timotheo na Erasto, ambao vavekeri vamheeka lakini vee emeni alebaki Asia kwa muda. ²³Wakati shoo kulefumya ghasia nduve fo Efeso ihusu shia ya. ²⁴Sonara umu rina lakwe Demetrio, ambaye aletengenesa fisanamu vya besa fya Ruva Diana, alehende biashara nduve kwa mafundi. ²⁵Ado kavaumbanya mafundi va kasi yo na iamba, "Vaheshimiwa muishi kwamba katika biashara yahai sohoso dweingisa besa nyiingi. ²⁶Mwalolya na iishwa kwamba shi tiki haa Efeso ku bali karibu Asia yoose, Paulo shu evashawishi na ivahundusa vandu veengi neamba kwamba kure miungu yefanywa kwa maoko ku. ²⁷Na shi tiki kure hatari kwamba biashara yamodu yava ihitajikye see ku, lakini pia na hekalu la Ruva mfele akeri mduve Diana nedima iirwa iva ere maana ku. Tena nevedima ichesa uduve wakwe, vee ambaye Asia na uruka wemwabudu. ²⁸Veishwe yahaya veleishwa nyafi na vakakaba kelele, veamba, "Diana wa Waefeso ni mduve." ²⁹Mji woose ukaishwa ghasia na vandu vakadishisya ukumbi wa michezo, vakavara vasafiri venzake na paulo, Gayo na Aristariko, valefuma Makedonia. ³⁰Paulo nivekundi iingia katika isanga la vandu, lakini vanafunsi valemshiingya. ³¹Pia baadhi ya maafisa wa mkoa wa Asia ambao vavekeri mambuya sakwe vakamkamadia ujumbe kwa oru intereva ataingye katika ukumbi wa michezo. ³²Baadhi ya vandu veveamba kindo chahaki vengi jambo yahalya kwa kfa isanga la vandu lilekola lechanganyikiwa. Veengi vamwao veledima imanya hata niiki velesha pamoja ku. ³³Vayahudi vakamhende Iskanda sha ya isanga la vandu na immbikya dooka mbele ya vandu Iskanda kafuna ishara kwa koko chakwe ifuna maeleso kwa vandu. ³⁴Lakini vemanaye vee ni myahudi voose vakakaba kelele kwa sauti imu kwa muda wa saa iivili, "Diana ni mduve wa Efeso." ³⁵Baada ya karani wa mji inyamasisha isanga akaamba, 'Nyo vasoro va Efeso ni veive eteishi kwamba mji shwahashu wa Efeso ni mtunsaji wa hekalu la Diana mduve na pisha elechona ifuma mbinguni?." ³⁶Ilolya basi kwamba yohoyo ewesekana ku Dwepaswa iva na utulivu na mtafanye choose piu kwa haraka. Kwa maana ngavalaha vandu vahava haadi mahakamani ambao ni varango wa hekalu ku wala shi vere kumkufuru Ruva wamodu mfele ku. ³⁸Kwa ado, kola Demetrio na mafundi vekeri nave vere mashtaka dhidi ya mndu yoose, mahakama sikeri wasi na maliwali vefo. Na vahendwe mbele ya shauri. ³⁹Lakini kola vahave ukasengecha choose pia ihusu mambo mengine, neshughulikiwa katika kikao halali. ⁴⁰Kwa loi dukeri katika hatari ye tuhumiwa ihusu ghasia mfiri sii kure sababu ya mashafuko yahaya ku na dwesheva na uweso weyaelesa ku. ⁴¹Baada yeamba yahayo, kavatawanya makutano.

20

¹Baada ya ghasia isia, Paulo nelevalaha vanafunsi na ivatia moyo. Kisha kavaaga na isiilya ienda Makedonia. ²Nave emae ihicha mikoa yahayo na nevekeri avatia moyo vaamini, akaingia uyunani. ³Baada ya vee iva hala kwa mda wa mweri isadu, njama sileundwa dhidi yakwe na Vayahudi alipokuwa ekaribia isafiri, kwa shia ya bahari ielekeky sham, ado alelasimu ihidia kupitia Makedonia. ⁴Valeandamana nave hadi Asia vavekeri Sopatro, mwana wa Pirho ifuma Berea; Aristariko na Sekundo, voose ifuma vaamini va Wathesalonike; Gayo wa Derbe; Timotheo; Tikiko na Trofimo ifuma Asia. ⁵Lakini vandu va vamesongwa va veduvecha kula Troa. ⁶Kwa shia ya bahari ifuma Filipo baada ya mfiri sa mkate isiyoyiwa chachu, na katika mfiri tanu dukashika fo Troa. Dulekaa fo kwa mfiri saba. ⁷Hata mfiri wa kwansa wa juma, dukeri dwakusanyika pamoja ili imega mkate, Paulo kachecha na vaamini. Avekeri epanga isiilya ngama yakwe, ado akaendelya ichesha mpaka kyoo wa manane. ⁸Kuvere taa nyiingi katika chumba cha dooka ambapo dulekusanyika pamoja. ⁹katika idirisha elechaamiya kijana umu rina lakwe Utiko, alelemwa na choo. Hata Paulo ekeri ehubiri kwa muda mwasha, kijana shu, avekeri elae, akachona sumbai ifuma ghorofa ya karadu na kasanwa amefa. ¹⁰Lakini Paulo alemashuka sumbai akakuorwa ve emeni dooka yakwe, akamkushura, kisha akaamba, "Mtadumbwe tamaa, kwa kfa nekeri yu hai." ¹¹Kisha kadwaa see ghorofani na kaumega mkate akala. Baada yechecha navo kwa mda mwasha mpaka shuru akasiilya. ¹²Vakamhende kijana ula ekeri hai vakafarijika sana. ¹³Sohoso dumeni dulesongwa mbele ya Paulo kwa meli na dukaeleky Aso, ambapo sohoso dulepanga imwira Paulo fo. Chahaki cho vee emeni alekunda ifanya kwa kfa alepanga ihidia nchi kavu. ¹⁴Ashike fo Aso, Dukambakya kwenye meli dukaenda Mitilene. ¹⁵Kisha sohoso dukatweka ifuma fo na mfiri wa kavili ndukashika upande wa kavili wa kisiwa cha Kio. Mfiri ulefata, dukashika kisiwa cha Samo, na ngama yakwe dukashika mji wa Mileto. ¹⁶Kwa kfa Paulo alekola aamua isafiri ihidia Efeso ili kwamba atafumie muda woose piu katika Asia; kwa kfa evekeri na haraka yewahi Yerusalemu kwa ajili ya sikuu ya Pentekoste, kola wewesekana vee ifanya ado. ¹⁷Ifuma mileto akaduma vandu hadi Efeso na akavalaha vameku va kanisa. ¹⁸Veshike kwakwe akavavia nyohonyo mumeni muishi tangu mfiri ya kwansa ngivache haadi Asia shali ngivikeri kwamwani muda woose. ¹⁹Ngilemtumikya Bwana kwa unyenyekefu woose na kwa masoru, na mateso elengikola nahani kwa hila sa Vayahudi. ²⁰Mwishi shali ambafyo ngiteleku shiingia itangasa kwamwani kindo choose ambacho kivekeri muhimu na shali nahani ngivafundisha wazi wazi na pia ienda mmba kwa mmba. ²¹Muishi shali nahani ngileendelya ivaonya vayahudi na

Vayunani dooka ya toba kwa Ruva na imani katika Bwana wamodu yesu.²²Na luvaha sakulieni nahani ngivikeri ngimtii Roho Mtakatifu ielekeya Yerusalemu, ngitayaishi mambo ambayo endengifumya nahani foodo.²³Ila kwa kfa Roho Mtakatifu nengishuhudya nahani katika kila mji na neamba minyororo ya mateso yo nengiveecha.²⁴Lakini nahani ngilefikiri kwamba maisha yakwa ni kwa shia yoose ya thamani kwakwa ku, ili ngidime ima mwendo wakwa na huduma ngileambilya ifuma kwa bwana yesu, ishuhudia injili ya neema ya Ruva.²⁵Na luvaha, sakulya ngiishi kwamba voose miongoni mwa vala ngileenda wahubiri ufalme, mwengilolya kyamu see ku.²⁶Kwa ado ngivashuhudya luni kwamba ngive hatia kwa samu ya mndu soose piu.²⁷Kwa kfa ngilejishiingya itangasa mapensi yoose ya Ruva ku.²⁸Kwa ado veni vaangalifu dooka yamwani nyohonyo mmeni na dooka ya kundi loose ambalo Roho mtakatifu alevavikya nyohonyo iva vaangalisi, veni vaangalifu ishakwa kusanyiko la Bwana ambalo aleola kwa samu yakwe emeni.²⁹Ngiishi baada yesiilya kwakwa mbwa mwitu vakali veingya kwamwani na velihurumia kundi ku.³⁰Ngiishi hata miongoni mwamwani mumeni baadhi ya vandu vesha na iamba mambo maviishwa, ili wakoocha vanafunsi vavafate voo.³¹Kwa ado muve meso. Kumbweni kwamba kwa miaka isadu ngiledima icha ivafundisha kila umu amwani kwa masuni kyoo na kwaya.³²Na luvaha nahani ngivakahisi kwa Ruva na kwa neno la neema yakwe ambalo ledima ivajenga na ivaininga urithi pamoja na voo voose valevikywa wakfu kwa Ruva.³³Ngiletamani besa, dhahabu au mavazi ku.³⁴Muishi nyahanyo mumeni kwamba maoko yahaya yaleninga mahitaji yakwa ngiimeni na mahitaji ya vala vavekeri pamoja na nahani.³⁵Katika mambo yoose ngilevaininga mfano wa shali ivapasa ivaheeka vanyonge kwa ifanya kasi, na shali mpaswe ikumbwa maneno ya bwana yesu machecha ambayo vele emeni aleamba, "Ni heri ifuna kuliko iambilya".³⁶Baada ya yeamba yahayo alekaba makoti akaitereva pamoja navo.³⁷Voose vakalia sana na imhukya paulo shingoni na imbusu.³⁸Valehusunika saidi ya yoose kwa kfa ya kila ambacho aleamba, kwamba kamwe velelya kyamu chakwe see ku. Kisha vakamhiimya merikebuni.

21

¹wakati duchane navo na dusafiri baharini moja kwa moja kwenye mji wa kosi, na ifuma foodo dukashika mji wa Patara.²Dukolye meli ivuka ienda Foinike, tulipanda dukasafiri.³Dushike mbele ya kisiwa cha Kipro, tukaicha upande wa kushoto dukasafiri hadi Siria, dukavikya nanga katika mji wa tiro, kwa kfa foodo ni foo meli ivekeri ipakukuwe shehena yakwe.⁴Baada yevalolya vanafunsi, dukakaa fo mfiri saba. Vanafunsi vo vakammbia paulo ihidia kwa Roho kwamba vee atavache Yerusalemu.⁵Hata dutimise mfiriya, sohoso dukasiilya dukaenda samodu. Voose pamoja, na vafele vamwao na vana vamwao, valeduhiimya katika shia samodu hadi dukafuma sha ya mji. Kisha dukakaba makoti pwani, dukaitereva dukaagana na kila umu.⁶Dukadwe meli, kuni navo vakauya na kaa kwamwao see.⁷Hata dumae safari yamodu ifuma Tiro, dukashikaTolemai.⁸Hala duleidikira ndugu na ikaa navo kwa mfiri umu. Ngama yakwe dulesiilya dukaenda kaisaria. Sohoso dukaingia kaa kwa Filipo mhubiri wa injili avekeri umu wa vala saba, na sohoso dukakaa pamoja nave.⁹Mndu shu nevere mabinti vaana mabikira ambao valetabiri¹⁰Baada yekaa fo kwa mfiri kadhaa, akasooka ifuma uyahudi nabii umu elehwa Agabo.¹¹Vee nalisha kwamodu na akautwaa mkanda wa paulo, kwa ashoo alejifunga machende na maoko yakwe emeni na iamba, "Roho mtakatifu aleamba adi", "Vayahudi na Vayerusalemu vemfunga mndu sho emeliko mkanda shu navo vemkabisi maokoni mwa vandu va mataifa."¹²Duishwe mambo yahayo sohoso na vandu vevekeri veishi handu hala dukamsihi Paulo ataende Yerusalemu.¹³Lo Paulo alejibu, "Muusa choiki mulia na imisha moyo wakwa? kwa maana ngikeri tayari. shi tiki ifungwa ku, lakini pia ifia foo Yerusalemu kwa ajili ya rina la Bwana Yesu."¹⁴Kwa kfa Paulo ivekundi ishawishiwa ku dulecha na iamba, "Basi mapensi ya Bwana yafanyike."¹⁵Baada ya mfiri yahai, Dukira mfuko yamodu na dukadwa Yerusalemu.¹⁶Baadhi ya vanafunsi ifuma Kaisaria pia valefafana na sohoso vakahende mndu wa Kipro, Mwanafunsi wa kasha ambaye duvekeri nave.¹⁷Dushikeb Yerusalemu, ndugu veledukaribisha kwa furaha.¹⁸Ngama yakwe Paulo aleenda pamoja naaso kwa Yakobo na Vameku voose vekerifo.¹⁹Baada yevaidikira alevaininga taarifa imu baada ya ingi ya mambo ambayo Ruva aletenda miongoni mwa mataifa ihidia huduma yakwe.²⁰Wakati veishwe yahayo vakamsifu Ruva na vakammbia, "Uoni ndugu, kure maelfu aanga vamwamini miongoni mwa Vayahudi.²¹Voo voose vere nia yera sheria. Vaviwa ihusu vahave, kwamba wefundisha Vayahudi veishi kati ya mataifa ichana na Musa na kwamba wewavia vatadine vana vamwao na vatafate desturi sa kasha.²²Dupaswa duuse choiki? Bila shaka veishwa kwamba vahave vasha.²³Ado usa kils sohoso dukuria luvaha: dure vandu vaana vavikya nadhiri.²⁴Vaire vandu vahava na ujitakase umeni pamoja navo na uvatare gharama samwao, ili vadime iusa mndwe yamwao. Ado kila umu akole imanya kwamba mambo yo velewiwa ihusu vahave ni uongo. Vejifunsa kwamba vahave pia wefata sheria.²⁵lakini kwa habari sa mataifa ambao valeva vaamini, duleandika na ifuna maagiso kwamba vepaswa ijiepusha na findo velefunwa dhabihu kwa sanamu, na samu, ifumana na kila kilafaachwa na vajiepushe uasherati.²⁶Lo Paulo alevatwaa vasoro na mfiri wa kavili akajitakasa emeni pamoja navo, akaingia Hekaluni itangasa kipindi cha mfiri sejitakasa, hadi sadaka ifunwe kwa ajili ya kila umu wamwao.²⁷Mfiri soo saba sikaribie isian baadhi ya Vayahudi ifuma Asia vakamlolya Paulo Hekaluni, na makutano vakasua na vakamwororya maoko.²⁸Vevekerti vekaba kelele "Vandu va Israeli duhekeni. Shwahashu ni ula efundisha vandu kila handu mambo ambayo ni kinyume na vandu, sheria na handu haadi. Pia navahende Vayahudi katika hekalu na ihanajisi handu ha patakatifu."²⁹Kwa kfa mwansoni vevekeri vamlolya Trofimo Muefeso ekeri pamoja nave mijini, navo alemhende hekaluni.³⁰Mji woose ukava na taharuki na vandu vakadisha pamoja na imra paulo. Vaakamfuna sha ya hekalu na milango mara ukashingwa.³¹Vekeri vejaribu immbwaa habari sikashika kwa mkuu wa jeshi la valinsi iva yerusalemu yoose ileishwa ghasia.³²Mara yo akavaira askari na jemadari akadishiilya isanga. Wakati vandu velolye mkuu wa jeshi na askari, vakacha imkaba Paulo.³³Kisha mkuu wa jeshi akamkaribia na

imra paulo na akaamuru afungwe minyororo mmbilini. Akambesa vahave ni veivi na uusa choiki.³⁴ Baadhi ya vandu kwenye isanga vevepanguka kindo chahaki na vengi kingi. kwa kfa jemadari eledima ivavia choose piu ku kwa kfa ya kelele sila akaamuru Paulo ahendwe kiidi ya ngome.³⁵ Basi eshike kwenye ngasi, akairwe na askari kwa kfa ya ghasia sa isanga.³⁶ Maana umati wa vandu valemfata na valeendelya ikaba kelele, "Mfuneni shwahashu!"³⁷ Paulo ekeri ehendwe mmba ya ngome alemmbia mduve wa jeshi, "Ngidime ikuvia kindo mduve ula wa jeshi akaamba, "Je uchecha Kiyunani?"³⁸ Je, vahave ni mmisri ula abae awali aleongosa uasi na aleira magaidi elfu inya nyikani?³⁹ Paula akaamba, "Nahani ni Myahudi, ifuma mji wa Tarso ya Kilikia. Nahani ni raia wa mji maarufu ngiiterewa munguruhusu ngicheche na vandu."⁴⁰ Wakati jemadari emninge ruhusa Paulo kaumumka here ngasi na akafuna ishara kwa vandu kwa maoko yakwe. Wakati kuure ukimya sana akachecha navo kwa Kiebrania, Akasema,

22

¹"Ndugu na baba sakwa, huchanieni utetesi wakwa ngiufanya luvaha".² Makutano veishwe Paulo echecha navo kwa kiibrania, vakasia sii. Akaamba,³ Nahani ni Myahudi, ngileoneka mji Tarso eneo la kilikia, ila ngilekolya elimu katika mji shwahashu, machendeni pa Gamalieli. Ngilefundishwa ilingana na shia sahihi sa sherian za baba samodu. Nahani ngive bidii ya Ruva shali nyohonyo voose mkeri luni.⁴ Ngilevatesa kwa shia yahai mpaka ifa ngavafunga vasoro na vafele na ivakumba geresani.⁵ Hata kuhani mduve na vameku voose vedima ifuna ushahidi kwamba ngileambilia barua ifuma kwamwao kwa ajili ya ndugu veki Dameski, kwakwa nahani isafiri ienda foodo. Ivekari ngivahende vandu Yerusalemu kwa shia yahaya ili vafungwe na iadhibiwa.⁶ Ilefumia kwamba hala ngikeri ngisafiri na ishika kfuhi na Dameski, majira ya kwaya ghafla nuru nduve ikafumia mbinguni ikaansa ingiangasa.⁷ Ngama sumbai na iishwa sauti ungivia, "Sauli, Sauli niiki ungiudhi?"⁸ Ngajibu, 'vahave ni veivi Bwana'? Akangivia "nahani ni yesu mnazareti ambaye ulengiudhi."⁹ vala vavekeri nahani velelolya Nuru, ila veleishwa sauti ya ula elechecha na nahani.¹⁰ Ngaamba, 'ngausa choiki Bwana?' Bwana kangivia, 'Umuka na uingie Dameski; foodo weviwa kila kndo upaswe iusa'.¹¹ Ngiledima ilolya ku kwa kfa ya mwangasa wa nuru ya, lo ngaenda Dameski kwa iongoswa na maoko ya vala vevekeri nahani.¹² Foodo ngakolana na mndu elahwa Anania, avekeri mndu mwera sheria na mweheshimika mbele ya Vayahudi voose veishi foodo.¹³ Akasha kwakwa kaumuka mbele yakwa na iamba, "Ndugu yakwa Sauli ukoliye ilolya kwa mndu ula ula ngamlolya."¹⁴ Akaamba, 'Ruva wa baba samodu akushakwa vahave ukolia imanya mapensi yakwe, imlolya ula ere haki na iishwa sauti yefuma dumbuni kwakwe'.¹⁵ Kwa kfa weva shahidi kwakwe kwa vandu voose dooka ya yo ulelolya na iishwa.¹⁶ Luvaha niiki uveecha? Amka ubatiswe undesambia sambu safo ulaha rina lakwe'.¹⁷ Baada yenya na Yerusalemu, na ngikeri ngisali ndani ya hekalu, ikafumia kwamba ngaidingwa maono.¹⁸ Ngamlolya engivia, 'Hima na ufume Yerusalemu haraka, kwa kfa vekubali ushuhuda wafo ihusu nahani ku...'¹⁹ Ngaamba, 'Bwana voo veemeni veishi ngilevafunga geresani na ivakaba vala veleamini katika kila sinagogi'.²⁰ Na samu ya Stefano shahidi wafo ifuluke, nahani pia ngivekeri ngiumusu karibu na ukubali na ngivekeri ngiringa nguo za vala velembwaa'.²¹ lakini alengivia, Enenda kwa kfa nahani ngikuduma usiilye kwasha kwa vandu wa mataifa.²² Vandu vakamruhusu acheche dooka ya neno lahali. Lakini baadaye vakabeeka kwa sauti na iamba, "mfune mndu shu katika nchi, kwa kfa ni sahihi aishi ku."²³ Vekeri vebeeka kwa sauti na ikumba mavasi yamwao na ikumba kiluli dooka,²⁴ jemadari mduve kaamuru Paulo ahendwe, ngomeni. Kaamuru aveswe kuni ekabwa mijeledi ili vee emeni amanye niiki vevekaba kelele namna yohoyo.²⁵ Hata vekeri vamfunga kwa mdavi, Paulo akambilia ula akida aveumusu karibu nave, je ni haki kwamwani imkaba mndu Mrumi na bado ahukumika ku?"²⁶ Ula akida aishwe machecha yahayo, akaenda kwa jemadari mduve na immbia eamba, "Ukundi ifanya choiki? kwa kfa mndu shu ni Mrumi."²⁷ Jemadari mduve kasha na immbia, "Ngivia je vahave ni raia wa Rumi?" Paulo akaamba, "iyee".²⁸ Jemadari akajibu, "Ni ihidia kiasi kduve cha besa lo ngilokoka uraia." Lakini paulo akambilia, "Nahani ni mrumi wa weoneka."²⁹ Basi vale vevekeri tayari immbesa vakasiiliya na imcha wakati shohosho. Na jemadari mduve nave akaihiva, emanye iva Paulo ni mrumi, na kwa kfaalemfunga.³⁰ Mfiri ulefata jamadari mduve alekundi imanya ukweli ihusu mashataka ya vayahudi dhidi ya Paulo. Ado akamfungua fifungo vyakwe akaamuru vaduve va makuhani na barasa loose vakolane. Akamhenda Paulo sumbai na immbilia kiidi yamwao.

23

¹Paulo kavasakulia umu kwa umu vandu va barasa akavavia, "ndugu sakwa, ngileishi mbele za Ruva kwa dhamira nsha hadi luni."² Kuhani mduve Anania kavaamuru vale veveumusa kfuhi nave vamkabe momu wakwe.³ Lo paulo kavavia, "Ruva nevakaba vahave, ukuta ufie shokaa. Uchaanye uhukumu kwa sheria naave uamuru najikabwa kinyume cha sheria?"⁴ Vala veveumusa kfui nave vakaamba, "Ado lo umlahilia kuhani mduve wa Ruva?"⁵ Paulo akaamba, "ndugu ngamanya kwamba shwahashu ni kuhani mduve ku. Kwa kfa ingiandike, echecha uviishwa dooka ya mtawala wa vandu vafo ku."⁶ Paulo elolye uria umu wa barasa ni masadukayo na vengi Mafarisayo, akabeeka sauti na iamba, "ndugu sakwa nahani ni Mfarisayo, mwana wa Mfarisayo. Ni kwa sababu yahai nategemea kwa ujasiri ufufuo wa wafu ninao ngihukumika nasho."⁷ Eyaambe yahayo malumbano maduve akafumia baina ya Mafarisayo na Masadukayo, na mkutano ukaavana.⁸ Kwani Masadukayo veamba kure ufufuo, malaika wala kure roho ku, ila mafarisayo veamba yohoyo nefo oose piu.⁹ Ghasia nduve ikafumia na baadhi ya vaandishi vevekeri uria wa Mafarisayo vakaumuka na ijadili, veamba, "Dwalolya choose piu kifiishwa dhidi ya mndu shu ku. Ni aja kila roho aumalaika nachecha nave?"¹⁰ Wakati kulefumia hoja nduve, mduve wa majeshi alechova kwamba Paulo neveshaukiwa fipande fipande navo, ado kaamuru vanajeshi vamashuke sumbai na imwira kwa oru ifuma kwa vajumbe va barasa na imhenda katika ngome.¹¹ Kyoo kilefata

Bwana aleumuka nave kfuhi na iamba, "Utaihove kwa kfa wangishuhudia katika Yerusalemu, ado wefuna ushahidi pia katika Roma."¹²Kukyee baadhi ya vayahudi valefanya agano na ilaha fyao dooka yamwao veemeni: veamba ya kwamba vala vela venywa choose piu ku mpaka lo vemmbwaa Paulo.¹³Kuvera saidi ya vandu arobainivalefanya njama yahai.¹⁴Vakaenda kwa vaduve va makuha ni na vameku na iamba, "Dwajivikya dumeni kwenye fyoo nduve, dutale choose piu mpaka dummbwaePaulo."¹⁵Ado luvaha barasa ummbie jemadari mduve amhende kwamodu shali kwamba mnaamua kesi yakwe kwa usahihi. Kwamodu sohoso dukeri tayari immbwa kabla etesha hoodo.¹⁶Iakini mwana wa mshiki ama paulo akaishwa kwamba kuvere njama, akaenda kuingia kiidi ya ngome na immbia Paulo.¹⁷Paulo kamlaha akida umu akaamba, "Mwire kijana shu kwa jemadari maana nere neno ammbia".¹⁸Basi akida akamwira ula kijana akamkamacha kwa jemadari mduve akammbia, "Paulo ula mfunwa alengilaha avekundi ngikuhendie kija shwahashu kwafo. "Ere neno ekuvia?"¹⁹Ula jemadari uduve akamra koko akajitenga nave mbali, na akammbesa, "Ni kindo choiki ukundi ungivia?"²⁰Kijana ula akaamba, "Vayahudi vapatana ikutereva umhende Paaulo ngama kwenye barasa shali kwamba vekundi ikolia habari sakwe kwa usahihi saidi.²¹Basi vahave ulyae kwa kfa vandu saidi ya arobaini vemfisia. valefunga kwa fyao vatale wala inywa mpaka lo vemmbwa hata luvaha vakeri tayari veveecha kibali ifuma kwafo."²²Basi ula jemadari mduve kamcha kijana ula asiilye sakwe baada yemvavasa, "Utammbie mndu yoose ya kwamba vangivia yahayo.²³Akavalaha maakida vavili akaamba, vatayarisheni askari mia ivili iende Kaisaria na askari vabakye farasi sabini, na vere mkuki mia ivili, mwisiilya ikamba la karadu lamkyoo.²⁴Akavavia ifikya mnyama tayari ambaye Paulo nemtumia na imwira salama kwa Feliki Gavana.²⁵Akaandika barua kwa namna yahai,²⁶Klaudio lisia kwa Liwali mtukufu Feliki, salamu.²⁷Mndu shu nelerewa na Vayahudi vakava kfuhi vemmbwaa, lo ngaenda pamoja na kikosi cha askari ngamkira, ngikole habari kuwa ve ni raia wa Kirumi.²⁸Ngivekundi imanya kwa niiki valemstahiki ado ngamkamacha baraseni.²⁹Ngalolya kwamba alekolya astakiwa kwa ajili ya maswali ya sheria yamwao wala hakushitakiwa neno loose lestahili iwaawa wala ifungwa ku.³⁰Kisha ikamanika kwakwa kwamba kure njama dhidi yakwe, ado kwa haraka ngamhende kwafo, na ivavasa vo vemstaki vahende mashataka yakwe mbele yafo. Vakaagana."³¹Basi vala askari vakatii amri: vakamwira Paulo vakamkamacha hata Antipatri kyoo.³²Mfiri ulefata maaskari vengi vakavacha vala vakabakia farasi vaende pamoja nave, navo vakaulya ngomeni.³³Na vabakya farasi veshike kaisaria na imningia liwali barua ya vakambikya Paulo mbele yakwe.³⁴Nave liwali aisome barua akammbesa Paulo alefumia jimbo loiki emanye ya kwamba ni mndu wa Kilikia,³⁵akaamba, "Ngikuishwa vahave lo vasha vo velekestaki," akaamuru avikywe katika ikulu ya Herode.

24

¹Baada ya mfiri tano, Anania kuhani mduve, baadhi ya vameku na msemaji umu elehwa Tertulo, vakaenda hala. Vandu vaa vahende mashataka dhidi ya Paulo kwa gavana.²Paulo aumuke mbele ya gavana, Tertulo akaansa istaki na iamba kwa gavana, "Kwa kfa nefe dure amani nduve na kwa maono yafo nehende mageuzi mesha katika taifa lamodu;"³basi kwa shukrani yoose duambiliya kila kindo uusa, Wasalaam mheshimiwa Feliki.⁴Lakini ngitakushokere saidi ngikusihingihuchanye machecha manang'ana kwa fadhili safo.⁵Kwa kfa dulemkola mndu shu mkorofi, na nesababisha Vayahudi iasi urukeni. Tena ni kiongosi wa madhehebu ya Wanazorayo. (Singatia machecha ya mstari shwahashu 24:6⁶Na tena nalejaribu ilitia hekalu unajisi ado dukamra, ungeri kwenye nakala bora sa kasha ku). (Singatia: Mstari huu.⁷Lisiasi, afisa, nalesha na akamwira kwa oru maokoni kwamodu, ukeri kwenye nakala bora sa maandiko ya kasha ku).⁸Ukammbesa Paulo ihusu mambo yahaya, hata wedima ijifunsa ni kindo choiki dustaki."⁹Vayahudi navo vakamstaki paulo, veamba kwamba mambo ya nevekuri loi.¹⁰Liwali ampingie koko ili paulo acheche, Paulo akajibu, "Ngiishi ya kwamba kwa miaka miingi uleva mwamusi wa taifa lahali, na ngire furaha ijielea ngimeni kwafo.¹¹Wedima ihakikisha kuwa silehicha mfiri saidi ya kumi na ivili tangu ngiidwe ienda yerusalemu ku.¹²Na vangikulie katika hekalu ngilebishana na mndu yoose piu ku na ngilefanya fujo katika mkutano ku wala katika masinagogi ku wala ndani ya mji ku;¹³na wala vedima ihakikisha kwafo mastaka yo vestaki dhidi yakwa ku.¹⁴Ila ngikiri lahali kwafo ya kwamba kwa shia ya ambayo velaha dhehebu, kwa shia yohoyo ngimtumikia Ruva wa baba samodu. Nahani ni mwaminifu kwa yoose ekeri kwenye sheria na maandiko ya manabii.¹⁵Ngire ujasiri ula Ruva ambaye hata voo navo veuviecha, isha kwa ufufuo wa vafu, kwa voose vere haki na vetere haki pia,¹⁶na kwa lahali ngirunda kasi ili ngive na dhamira etere hatia mbele sa Ruva na mbele ya vandu ihidia mambo yoose.¹⁷Luvaha baada ya miaka nyiingi ngasha ihende msaada kwa taifa lakwa na sawadi ya besa.¹⁸Ngifanye adi Vayahudi fulani va Asia vakangikolia ndani ya sherehe ya utakaso kiidi ya hekalu, bila kundi la vandu wala ghasia.¹⁹Vandu vaa ambao ilevapasa iva mbele yafo luvaha adi na vaambe kila vere dooka yakwa kola vere neno loosa.²⁰Au vandu vaa veemeni vaambe ni kosa loiki valelolya kwamba ngiumuke mbele ya barasa la kiyahudi;²¹isipokuwa kwa ajili ya kindo kimu ngilekiamba kwa sauti ngiumuke kiidi yamwao, ni kwa kfa ya ufufuo wa vafu nyohonyo mungihukumu."²²feliki alekolia ametaarifiwa usha ihusu shia na akauhahirisha mkutano. Akaamba, "Lisia jemadari akasha sumbai ifuma Yerusalemu ngifuna maamusi dhidi ya mastaka yamwani."²³Lo valemwamuru akida amringe paulo, ila ave na nafasi na hata atavefo mndu wemhiima mambuya vakwe vatamheeke wala vatamchambikie.²⁴Baada ya mfiri kadhaa, Feliki akauya na Drusila mfele akwe avekeri myahudi akaduma imlaha Paulo na akahuchanya ifuma kwakwe habari sa imani kiidi ya kristo yesu.²⁵Ila paulo ekeri ejadiliana nave ihusu haki na kiasi na hukumu yo ifuma, Feliki akalolya uhova akajibu, "enda kwasha kwa luvaha, ila ngakola mda see ngekulaiha."²⁶Muda shohosho, aletegemea kwamba paulo nemninga besa kwa ado akamlaha mara ingi akachecha nave.²⁷Ila miaka ivili ihiche, Porkio festo akawa Liwali baada ya Feliki, ila Feliki vavekundi ijipendekesa kwa vayahudi ado sumbai akamcha paulo sumbai ya uangalisi.

¹Lo Festo aleingia katika jimbo la halo na baada ya mfiri isadu akaenda ifuma Kaisaria hadi Yerusalemu. ²Kuhani mduve na Vayahudi mashuhuri vakahende shutuma dhidi ya Paulo kwa Festo, na valechecha kwa oru kwa Festo. ³Na valeitereva Festo fadhili dooka ya habari sa Paulo akole immbwa mkoni. ⁴Lakini Festo alejibu kwamba Paulo avekeri mfungwa katika kaisaria na kwamba vee emeni neuya fo haraka. ⁵Akaamba "kwa ado vala ambao vedima ienda fo na sohoso, kola kure kindo kuviishwa kwa mndu shu mwepaswa imstaki." ⁶Baada yekaa mfiri nane au ikumi saidi akanya Kaisaria. Na mfiri ulefata akachaamia katika kidengu cha hukumu na iamuru Paulo ahendwe kwakwe. ⁷Ashike Vayahudi ifuma Yerusalemu vakaumuka kfuli, wakafuna mastaka meengi madhemeri ambayo veledima iyathihirisha ku. ⁸Paulo kajitetea na iamba, 'shi dhidi ya rina la vayahudi, shi dooka ya hekalu ku na shi dooka ya Kaisaria ngafanya maviishwa ku. ⁹Lakini Festo avekundi ijipendekesa kwa vayahudi na ado akamjibu Paulo kwa iamba, 'je, ukundi ienda Yerusalemu na ihukumiwa na nahani ihusu mambo yahaya foodo?' ¹⁰Paulo akaamba, 'ngaumuka mbele kidengo cha hukumu cha kaisaria ambapo ngepaswa ihukumiwa. Ngilevakosia Vayahudi ku shali vahave uishi usha. ¹¹Ikava ngilekosa kama ngilefanya kila kistahili kifo ngilya ifa ku. Lakini kola shutuma samwao shi kindo ku kure mndu idima ingikabidhi kwamwao ku. Ngitereva Kaisari. ¹²Baada ya Festo ichecha na barasa akajibu, "ulitereva kaisari; weenda kwa Kaisari." ¹³Baada ya mfiri kadhaa, mfalme Agripa na Bernike vakashika Kaisaria ifanya siasa rasmi kwa Festo. ¹⁴Baada yekaa foo kwa mfiri nyiingi, Festo alewakilisha kesi yama Paulo kwa mfalme; Akaamba, 'mndu umu alechehwa haadi na Feliki sha mfungwa. ¹⁵Ngikeri Yerusalemu makuhani vaduve na vameku va vayahudi valehenda mastaka dooka ya mndu shu kwakwa, navo valevesa dooka ya hukumu dhidi yakwe. ¹⁶Kwa lahali nahani ngilevajibwa kwamba shi desturi ya varoma ifuna mndu kwa upendeleo ku badaya yakwe, mtuhumiwa yepaswa iva na nafasi yevakabili vastaki vakwe na ijitetea dhidi ya tuhuma soo. ¹⁷Kwa ado, veeshe pamoja haadi ngilelima iveecha ku, lakini mfiri ilefata ngilechaamya katika kdengu cha hukumu na iamuru mbu shu alehendwe mmba. ¹⁸Wakati vastaki veumuke na imstaki ngilefikiri kwamba kure mastaka maduve yalehendwe dhidi yakwe ku. ¹⁹Badala yakwe vevekeri na mabishano fulani pamoja nave ihusu dini yamwao na ihusu yesu ambaye alefaa, lakini Paulo nedai iva nekeri hai. ²⁰Ngivekeri ngafumbwa shali ngichungusa suala lahali, na ngammbesa kola neveenda yerusalemu ihukumiwa ihusu mambo yahayo. ²¹Lakini Paulo alahwe avikwe sumbai ya ulinsi kwa ajili ya uamuzi wa mfalme, ngileamuru avikwe hata ngimkamache kwa Kaisari. ²²Agripa akachecha na Festo, "ngivekundi pia imhuchanya mndu shwahashu." "Festo, akaamba, "ngama wemhuchanya." ²³Ado ngama yakwe, Agripa na Bernike valeshika na sherehe nyiingi valeshika katika ukumbi na maafisa va kijeshi na vandu mashuhuri wa mji. Na Festo afune amri, Paulo ahendwe kwamwao. ²⁴Festo kaamba, "Mfalme Agripa, na vandu voose ambao mkeri haadi pamoja na sohoso, mumwoni mndu shwahashu, jumuiya yoose ya Vayahudi fo Yerusalemu na haadi pia vakundi ngivashauri na voo vakakaba kelele kwakwa kwamba asiishi. ²⁵Ngalolia kwamba alefanya loose lestahili kifo ku, lakini kwa kfa alemlaha mfalme ngileamua ngomkamache kwakwe. ²⁶Lakini ngiive kindo dhahiri che andika kwa mfalme ku, kwa kfa yahai ngamhende kwafo hasa kwafo vahave mfalme Agripa, ili ngikole iva na kindo che andika ihusu kesi. ²⁷Kwa kfa ngioni ire maana imkamacha mfungwa na bila irora mastaka yo imkabili.

¹Ado, Agripa kambia paulo, 'weruhusiwa ijitetea. 'Lo Paulo kaorwa koko chakwe kajitetea adi. ²"Ngajilolya ngire furaha, Mfalme Agripa, ili iusa kesi yakwa mbele yafu luni dhidi ya mastaka yoose ya vayahudi. ³Hasa kwa kfa vahave ni mtaalamu wa desturi sa vayahudi na maswali. Ado ungihuchanye kwa uvumilivu. ⁴Loi, vayahudi voose veishi shali ngileisha tangu usangi wakwa katika taifa lakwa fo Yerusalemu. ⁵Vengiishi tangu mwanso na vepaswa ikubali kwamba ngileishi sha mafarisayo, dhehebu lire msimamo mkali kwenye dini yamodu. ⁶Luvaha ngaumuka haadi ngihukumiwe kwa kfa nahani ngilesakwa ahadi ambayo Ruva alefanya na baba samodu. ⁷Yahai ni ahadi ambayo makabila yamodu nikumi na avili netumaini iambilia kola vemwabudu Ruva kwa bidii kyoo na kwaya. Ni kwa ajili ya tumaini lahali, mfalme Agropa, kwamba Vayahudi vengistaki. ⁸Niiki yoose piu kati ya mwani efikiri ni ajabu kwamba Ruva ifufua vafu? ⁹Wakati umu ngilefikiri ngimeni kwamba ngivafanya mambo meengi dhidi ya rina la yesu wa Nazareti. ¹⁰Ngileusa yahayo katika Yerusalemu; ngilefunga vaamini veengi geresani na ngivere mamlaka ifuma kwa vaduve va makuhani iusa ado, na wakati vevawaa ngilekaba kura dhidi yamwao. ¹¹Mara nyiingi ngilevaadhibu katika masinagogi yoose na ngilejaribu ifanya vaikane imani yamwao. Ngivere nyafi sana dooka yamwao na ngilevadishira hata katika miji ya ugenini. ¹²Wakati ngikeri ngiusa yahaya, Ngileenda Dameski, ngivere mamlaka na maagiso ifuma kwa makuhani vaduve; ¹³Ngikeri mkoni wakati wa kwaya, Mfalme, ngilelolya mwanga ifuma mbinguni uvekeri mkali kuliko muu na ulevaa idusunguka nahani na vandu vevesafiri pamoja na nahani. ¹⁴Sohoso voose duleva sumbai, ngaishwa sauti ichecha nahani iamba katika lugha ya kiebrania: 'Sauli, Sauli! kwa niiki ungitesa? Ni vigumu kwafo ukaba iteke mchokoo. ¹⁵Lo ngileamba, 'vahave ni veivi Bwana?' Bwana akajibu, nahani ni yesu ambaye ungitesa. ¹⁶Luvaha kuura uumuke kwa machende afo, kwa kfa kwa kusudi lahali nahani ngalolwa na shahidi doka ya mambo uishi ihusu nahani luvaha na mambo ngekurova baadaye; ¹⁷na ngikuokoa ifuma kwa vandu na vandu va mataifa ambapo, ngikuduma, ¹⁸ifufwa meso yamwao na ivafuna mlemenini ienda mwangeni na ifuma kwenye oru wa shetani vamhundukie Ruva; ili vakole iambilia ifuma kwa Ruva msamaha wa sambu na urithi ambao ngilevatenga kwa imani ikeri kwakwa. ¹⁹Ado, mfalme Agripa, ngilelima iasi maono ya mbinguni ku, ²⁰lakini, kwa vala vakeri katika Dameski kwansa, na kisha yerusalemu na nchi yoose ya Yudea, na pia kwa vandu va mataifa engii, ngilehubiri kwamba vatubu na imhundukia Ruva vafanye matendo estahili toba. ²¹Kwa kfa chaado

vayahudi valengira hekaluni, vakajaribu ingiwa.²² Ruva alengiheeka mpaka luvaha ado ngiumuka na ishuhudia kwa vandu va kawaida na kwa vala vaduve dooka ya ala ambayo manabii na Musa valeamba nefumya na ni fingo ku,²³ kwamba kristo lasima neteseka na neva wa kwansa ifufuka ifuma kwa vafu na itangasa mwanga kwa vayahudi na vandu va mataifa.²⁴ paulo imae ijitetea, Festo aleamba kwa sauti nduve, Paulo vahave ni mwendawazimu! masomo afo nakufanya uve mwendawazimu.²⁵ Lakini Paulo aleamba, Nahani ni mwendawazimu ku, mhashimiwa Festo; lakini kwa ujasiri ngiamba machecha ya loi tupu.²⁶ Kwa kfa mfalme neishi ihusu mambo yahaya, na ado kwa kfa ngive uhakika kwamba kure loose lirike kwakwe ku; kwa kfa lahali lelefanywa mbahi ku.²⁷ Je, unaamini manabii, Mfalme Agripa? Ngiishi kwamba weamini.²⁸ Agripa akamwambia Paulo, 'kwa mda mfuhi wedima ingishawishi nahani na ungifanya Mkristo?'²⁹ Paulo kaamba, "Ngiitereva Ruva kwamba kwa mda mfuhi au mwasha ni vahave tiki ku, bali pia voose vengiishwe luni, vave sha nahani, lakini bila minyororo ya geresani."³⁰ Lo mfame aleumuka, na liwali, na Benike pia, na vala vevechaamye pamoja navo, vasiilye ukumbini,³¹ valechecha voo kwa voo na iamba, 'mndu shu estahili ifa ku wala kifungo ku.'³² Agripa akammbia Festo, "mndu shu avedima ivikwa huru kola neleteetena rufani kwa kaisari."

27

¹Iamuliwe kwamba dutakiwe dusafiri kwa mringa ienda Italia, valemkabidhi Paulo na vafungwa vengi kwa afisa umu wa jeshi la Kiroma alelahwa Julio, wa kikosi cha Agustani.² Dukabakya meli ifuma Adramitamu, ambayo ivekeri isafiri kando kando ya pwani ya Asia. Ado dukaingia baharini, Aristaka ifuma Thesalonike ya Makedonia akaenda pamoja na sohosho.³ Mfiri ulefata dukatia nanga katika mji wa Sidoni, ambapo Julio alemtendea Paulo kwa ukarimu na akamruhusu ienda kwa mbuya sakwe iambiliya ukarimu wamwao.⁴ Ifuma hoo dukaenda baharini dukasafiri isunguka kkisiwa cha Kipro ambacho kivekeri chaukinga muho kwa kfa muho uvekeri udukabili.⁵ Baada ya kuwa dwasafiri katika mringa ukeri kfuhi na Kilikia na Pamfilia, dukasha Mira, mji wa Lisia.⁶ Hala ula afisa wa jeshi la Kiroma, akaikola meli ifuma Alexandria ambayo ivekeri isafiri ielekea Italia. Akadubakisa kiidi yakwe.⁷ Baada yeva dwasafiri mbooha kwa mfiri nyiingi na hatimaye dukashika kwa taabu karibu na Kinidasi, muho uleduruhusu see ielekea shia yohoyo ku, ado dukasafiri kando kando ya irishe la Krete dukinga muho, mkabala na Salmone.⁸ Dukasafiri kando kando ya pwani kwa uhumu mpaka dukashika handu helahwa Fari Haven ikeri karibu na mji wa lasi.⁹ Dukeri dwaira muda mwiingi sana, na muda wa mfungo wa Kiyahudi ulekola wamehicha pia na luvaha ivekeri ni hatari iendelya isafiri. Ado Paulo akaduonya,¹⁰ na iamba, "vasoro, ngioni safari ambayo dukundi duire iva na madhara na hasara nyoongi, shi tiki ya mizigo na meli, lakini pia ya maisha yamodu."¹¹ Lakini afisa wa jeshi la Kiroma akamhuchanya zaidi Bwana wakwe na mmiliki wa meli, kuliko mambo ala ambayo nelechechwa na Paulo.¹² Kwa kfa bandari ivekeri sehemu rahisi ikaa wakati wa mbeho ku, mabaharia veengi vakashauri dusafiri ifuma hala ili kwa namna yoose dudime ishika mji wa Foinike, dukae hala wakati wa mbeho. Foinike ni bandari fo Krete na yasakwana na kaskazini mashariki na kusini mashariki.¹³ Muho wa kusini uanse ikuma mboha mboha, mabaharia vakafikiri valekola kila vevekikundi. Vakailwa nanga na isafiri kando kando ya Krete ya kfuhi na Pwani.¹⁴ Lakini baada ya muda mfuhi muho mkali, ulelahwa wa kaskazini mashariki, ukaansa ikaba ifuma ng'ambo ya kisiwa.¹⁵ Wakati meli ilemwe na ilemwa ikabili muho, dukakubaliana na hali yahayo, dukasafirishwa nasho.¹⁶ Dukadisha ihidia upande ula uvekeri ukinga muho wa kisiwa chelahwa Kauda; na kwa taabu sana dulefanikiwa iokoa mtumbwi.¹⁷ Baada ya iva vameikoocha, valetumia mdai iifunga valeihova kwamba duvedima ienda kwenye eneo la msanga wiingi la Syiti, ado vakamashwa nanga na vakaendeshwa kandokando.¹⁸ Dulekabwa kwa oru sana na dhuruba, ado mfiri ulefata mabaharia vakaansa irungulia mizigo ifuma melini.¹⁹ Mfiri ya karadu, mabaharia vakaansa ifuna mringa kwa maoko yamwao veemeni.²⁰ Wakati ambapo muu na nyenyeri siteleduangasia kwa mfiri nyiingi, bado dhuruba nduve uledukaba na matumaini kwamba duveokolewa naletoweka.²¹ Baada ya iva vameenda mda uwasha bila kyao, haado paulo akaumuka kiidi ya mabaharia akaamba, "Vasoro, mlepaswa mngihuchanye na duveilwa nanga ifuma Krete, ili ikola madhara na hasara."²² Na luvaha ngivafaraji mjitie moyo kwa kfa duteva upotevu maisha yamodu ku, isipokuwa hasara ya meli taba.²³ Kwa kfa kyoo kilehicha malaika wa Ruva, ambaye Ruva shoo nahani ni wakwe na ambaye ngimwabudu pia - malaika vakwe aleumuka mbahi yakwa.²⁴ Na iamba, "Utaihove Paulo, lasima uumuke mbele ya Kaisari, na sakwa, Ruva katika usha wakwe nekuniinga vahava voose ambao vesafiri pamoja na vahave."²⁵ Ado, vasoro, jiiningeni moyo, kwa kfa ngimwamini Ruva, kwamba yeva shali ngileviwa.²⁶ Lakini lasima duvaywe kwa ikabwa katika baadhi ya visiwa.²⁷ Ishike kyoo wa ikumi na nane, dukeri duendeshwa kuni na kula kwenye bahari ya Adratik, sha kyoo cha manane adi, mabaharia valefikiri kwamba valekaribia nchi kavu.²⁸ Valetumia milio ibima kina cha mringa na vakakola mita thelathini na sita, baada ya muda mfuhi vakabima kina see vakalola mita ishirini na saba.²⁹ Valeihova kwansa dwedima igonga miamba, ado vakasoosa nanga inya ifuma katika sehemu yevikya nanga na vakaitereva kwamba shuru iveesha mapema.³⁰ Vala mabaharia vevesengeche namna yeitelekesa meli na velesoosa mringeni boti nginana nginana sqa seokolya maisha, na vakajifanya kwamba vekumba nanga ifuma sehemu ya boti.³¹ Lakini Paulo kammbia askari ula wa jeshi la Kiroma na askari vala, "Mwidima ilaa ku isipokuwa vandu va vebaki meli."³² Kisha vala askari vakadumbwa mdai sa boti ya na vakaicha iirwe na mringa.³³ Wakati mwanga wa shuru ukeri ufuma, Paulo kavasihi voose angalau vale kinang'ana. Akaamba, shwahashu ni mfiri wa ikumi na nne muveecha bila ila, mwala kindo ku.³⁴ Ado ngivasihi muire kyao kinang'ana kwa kfa yahai ni kwa ajili yeishi kwamwani, na kure hata ifili limu la mndwe yamwani lechecha ku.³⁵ Emae iamba yahayo akaira mkate akashukuru Ruva mbele ya meso ya kila mndu, kisha akautuswa akaansa ila.³⁶ Kisha voose vakatiwa moyo navoo vakaira kyao.³⁷ Duvekeri vandu 276 kiidi ya meli.³⁸ Vemae ila fyeshika valefanya meli ngiangu kwa ikumba ngano kiidi ya bahari.³⁹ Ive kwaya, veleitambua nchi kavuku, lakini

vakalolya nchi kavu ilehicha mringeni ivere msanga wiingi, vakajadiliana kola vedima iendesha meli lelekea hoo. ⁴⁰Ado vakadavisa nanga vakasicha baharini. katika muda shoo vakadavisa mdai sa tanga na vakainua sehemu ya mbele ielekea kwenye muho, ado vakaelekea sehemu yoo ya msanga wiingi. ⁴¹lakini vakasha handu ambapo mikondo ivili ya mriinga vekolana na meli ikaelekea msangeni. Na ile sehemu ya mbele ya meli ikakwama hala na ilelima ifuma ku, lakini sehemu ya mbele ya meli ikaansa imishika kwa kfa ya ukali ya mawimbi. ⁴²Mpango wa askari vala uvekeri ni ivawa vafungwa, ili kwamba kure ambaye evegelea na itoroka ku. ⁴³lakini askari ula wa jeshi la Kiroma avekundi imkira Paulo, ado kaumusa mpango wamwao; na akavaamuru vale vedima iogelea vatoole melini kwansa na vaende nchi kavu. ⁴⁴Kisha vasoro vengi vefata veengi dooka ya fipande vya mbao na vengi dooka ya findo vingi ifuma meli. Kwa shia yahai ikafumia kwamba dweshika voose salama nchi kavu.

28

¹Dushike salama, duletambua kwamba kisiwa chelahwa Malta. ²Vandu venyeji wa hala shi tiki kwamba veleduininga ukarimu wa kawaida ku, bali valeasa moto dukarihishwa voose, kwa kfa ya mfua na mbeho wekeri iendelya. ³Lakini Paulo akeri ahumbanya mzigo na nguu na iviky motoni, shoka nging'ana ive sumu ikafuma kula nguni kwa kfa ya mriike ula, na ikakihundusya kwenye koko chakwe. ⁴Vandu venyeji wa hala velolye mnyama ening'inia ifuma kwenye koko chakwe, vakariana voo kwa voo, "mndu shu hakika ni muuaji ambaye natoroka baharini, lakini haki yemruhusu iiasi ku." ⁵Lakini vee kamkumba mnyama sho katika moto na elekola madhara yoose piu ku. ⁶Voo vakaveecha ashimbe kwa homa au auwe ghafla na ifa. Lakini baada yemsakwa kwa muda mwasha na ilolya kwamba kure jambo litekeri la kawaida kwakwe ku, valebadilisha mawaso yamwao naiamba nevekeri Ruva. ⁷Basi handu hala kfuhi hevere ardhi ambayo ivekeri mali ya mduve wa kisiwa mndu alelahwa Pablo. Aledukaribisha na idukarimu kwa mfiri isadu. ⁸Ilefumya kwamba baba wa pablo alerewa na homa na ndwari yearika. Na paulo amwendee aleitereva, akavikya maoko dooka yakwe, na imhaira. ⁹Baada ya lahali ifumia vandu vengi hala kisiwani vevelwae pia valeenda na vakahairwa. ¹⁰Vandu vakaduheshimu kwa heshima nyiingi. Dukeri ijiandaa isafiri valeduninga fila dulehitaji. ¹¹Baada ya mweri isadu, dulesafiri kiidi ya meli ya Iskanda ambayo ivekabwa mbeho hoo kisiwani, ambayo fiongosi vakwe vevekeri ndugu vavili mapacha. ¹²Baada ya iva duletua katika mjin sirakusa, dulekaa hala mfiri isadu. ¹³Ifuna hala dulesafiri katika mji wa Regio. Baada ya mfiri umu muho wa kusini ulefumia ghafla na baada ya mfiri ivili dukashike katika mji wa Putoli. ¹⁴Foodu dulevakola baadhi ya ndugu na dukakaribishwa ikaa navo kwa mfiri saba, kwa shia yahai dukasha Rumi. ¹⁵Ifuma foo ndugu vala baada ya iva valeishwa habari samodu, valesha iduambilya foo tela la Apians na Hotel isadu. Paulo avalolye ndugu kashukuru Ruva akajitia ujasiri. ¹⁶Duingie Roma, Paulo eleruhusiwa iishi emoni pamoja na askari ula evemringa. ¹⁷Basi ivekeri baada ya mfiri isadu Paulo alevalaha pamoja vasoro vala vevekeri viongosi kati ya vayahudi. Veeshe pamoja akaamba, kwamwao, "Ndugu pamoja na kwamba ngilefanya kosa loosa piu kwa vandu vahava ku, au ifanya kinyume na taratibu sa mababu samodu valesongwa, ngilefunwa sha mfungwa ifuma yerusalemu hadi kwenye koko cha Varumi. ¹⁸Baada yengihoji veletamani ingicha huru kwa kfa kuvekeri kutere sababu kwakwa nahani yestahili adhabu yefa. ¹⁹Lakini vala Vayahudi vala vecheche kinyume cha shauku yamwao, ngilelesimika idumbwa rufani kwa Kaisaria, japokua itevekeri shali kwamba ngahende mastaka dooka ya taifa lakwa. ²⁰Kwa kfa yeteena kwakwa rufani ado ngileitereva ivalolya na ichecha na nyohonyo. Ni kwa kfa ya kila ambacho Israeli nere kwacho ujasiri, ngilefungwa kwa kifungo chahaki. ²¹Kisha vakammbia, "Dutemewahi iambilya barua ifuma Yudea ihusu vahave, wala kutere ndugu alesha na ifuna taarifa au iamba neno loosa ifiishwa ihusu vahave. ²²Lakini dukundi iishwa kwafo ufikiri choiki ihusu kundi lahali la vandu vahava, kwa kfa ikulikane kwamodu kwamba lichecha kinyume kila handu." ²³Vekeri vatenga mfiri kwa ajili yakwe, vandu veengi saidi valesha handu hoo iveishi. Aleamba jambo lya kwamwao na ishuhudia ihusu ufalme wa Ruva. Alejaribu ivashawishi ihusu yesu, kwa maana soose ivili ifuma katika sheria sa Musa na ifuma kwa manabii, iansia shuru mpaka kashiini. ²⁴Baadhi yamwao valeshawishika ihusu mambo ala yaleambwa, wakati vengi veteleamini. ²⁵Valemwe ikubaliana voo kwa voo, valesiilya baada ya paulo iamba jambo limu, "Roho mtakatifu aleamba usha ihidia Isaya nabii kwa baba samodu. ²⁶Aleamba, "Enda kwa vandu vahava uambe, "kwa madu yamwani mwelolya lakini mwetambwa ku. ²⁷Kwa ajili ya mioyo ya vanduvahava ileva dhaifu, madu yamwao aashwa kwa taabu, vasisira meso yamwao, ili kwamba vatashetambua kwa meso yamwao, na ilewa kwa mioyo yamwao na ihunduka see, na nivevahaira. ²⁸Kwa ado, mwepaswa imanya kwamba vokovu shwahashu wa Ruva ulekemachwa kwa vandu va mataifa na vehuchanya." (Zingatia: Mstari huu. ²⁹Wakati eamba mambo yahaya Vayahudi valesiilya, vekeri na mashindano maduve kati yamwao." haumo kwenye nakala bora za kale). ³⁰Paulo nelekaa katika mmba yakwe yepanga kwa miaka yoose ivili na nelevakaribisha voose velesha kwakwe. ³¹Avekeri ehubiri ufalme wa Ruva na avekeri efundisha mambo dooka ya Bwana yesu kristo kwa ujasiri woose. Kure alemshiingya ku.